

Diagnoza problemów i potrzeb mieszkańców Legionowa 60+
w ramach projektu „Strategia działań miasta Legionowo
na rzecz seniorów 60+ na lata 2022-2026”.

RAPORT Z BADAŃ

Wiesław Zajęc

SPIS TREŚCI.

I.	Wstęp.	s. 3
II.	Badanie ankietowe wśród mieszkańców Legionowa 60+.	s. 4
III.	Kawiarenki konsultacyjne.	s. 27
IV.	Spacer Wirtualny Legionowanie 60+.	s. 35
V.	Badanie ankietowe wśród instytucji samorządowych Legionowa.	s. 48
VI.	Wnioski i rekomendacje.	s. 51
VII.	Załączniki do Raportu.	s. 55

Honorowy patron:

Patron medialny:

I. Wstęp.

Badania w ramach projektu „Strategia działań miasta Legionowo na rzecz seniorów 60+ na lata 2022-2026” zostały przeprowadzone w okresie od grudnia 2021 roku do stycznia 2022. Składały się one z następujących elementów:

1. Badania ankietowego na próbie celowej wyłącznie mieszkańców Legionowa 60+.
2. Zogniskowanych Wywiadów Grupowych wśród mieszkańców Legionowa 60+ pod umowną nazwą „Kawiarenki konsultacyjne”.
3. Spacerów diagnostycznych (pod umowną nazwą Spacerów wirtualnych) przeprowadzonymi z mieszkańcami Legionowa 60+ po wybranych instytucjach i urzędach miasta.
4. Ankiety wysłanej w formie elektronicznej do instytucji oraz urzędów samorządowych Legionowa.

Metodologia i cele poszczególnych etapów badawczych zostały opisane w kolejnych częściach niniejszego raportu.

Celem nadrzędnym wszystkich badań było zebranie opinii, uwag i wniosków mieszkańców Legionowa 60+, a w rezultacie włączenie (partycypację) seniorów w proces decyzyjny w ramach realizowanego projektu.

Bardzo serdecznie dziękujemy wszystkim legionowskim Seniorom, którzy wzięli aktywny udział w naszym badaniu.

Niniejsze badania, podobnie jak wszystkie zadania w ramach projektu „Strategia działań miasta Legionowo na rzecz seniorów 60+ na lata 2022-2026”, zostały sfinansowane ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Honorowym patronem projektu jest Urząd Miasta Legionowa. Patronami medialnymi są: Telewizja Legionowo „LTV”, miesięcznik Puls Miasta, Radio Legionowo, Telewizja Legionowo oraz Mazowiecka Akademia Seniorów.

Honorowy patron:

Patron medialny:

II. Badanie ankietowe wśród mieszkańców Legionowa 60+.

1. Metodologia badania.

Badanie zostało przeprowadzone na próbie celowej 414 mieszkańców Legionowa w wieku 60+. Uczestnicy badania wypełniali samodzielnie ankietę zawierającą 20 pytań dotyczących stanu ich zdrowia, aktywności fizycznej, obywatelskiej i kulturowej oraz korzystania z Internetu. Dodatkowo respondenci odpowiadali na 7 pytań dotyczących ich wieku, wykształcenia, sytuacji mieszkaniowej, sytuacji rodzinnej oraz dochodu miesięcznego.

2. Charakterystyka respondentów ze względu na cechy demograficzne.

W badaniu wzięło udział 414 mieszkańców Legionowa, w tym 263 kobiety i 148 mężczyzn (patrz: wykres nr 1).

3 uczestników badania pominęło w ankiecie pytanie o płeć. Zdecydowaną większość wszystkich respondentów (64%) stanowiły zatem kobiety. W grupie seniorów powyżej 80. roku odsetek kobiet okazał się jeszcze większy i wyniósł 76%.

157 uczestników badania (patrz: wykres nr 2) to osoby w wieku od 60 do 69 lat (38% wszystkich respondentów), 168 w wieku od 70 do 79 lat (41%) oraz 86 osób w wieku powyżej 80 lat (21%). Również w tym przypadku 3 uczestników podania nie zaznaczyło swojego wieku w ankiecie.

Najwięcej respondentów, blisko połowa (47%), posiada wykształcenie średnie, 25% wykształcenie wyższe, 22% zawodowe, a 7% podstawowe (patrz: wykres nr 3). W grupie seniorów w wieku od 60 do 69 lat odsetek osób z wykształceniem wyższym jest dwukrotnie wyższy niż w najstarszej grupie 80+.

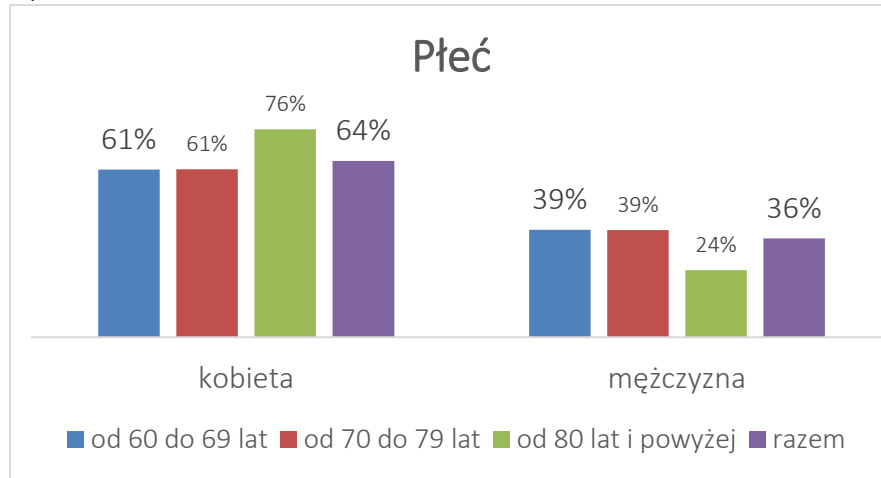
Honorowy patron:

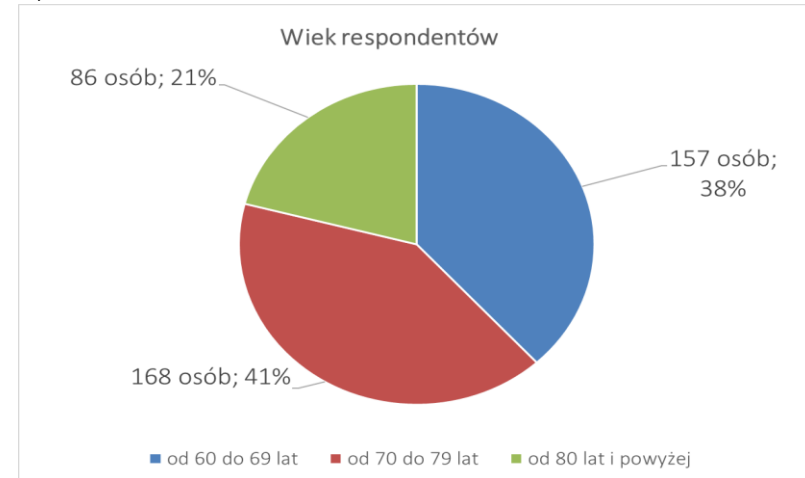
Patron medialny:

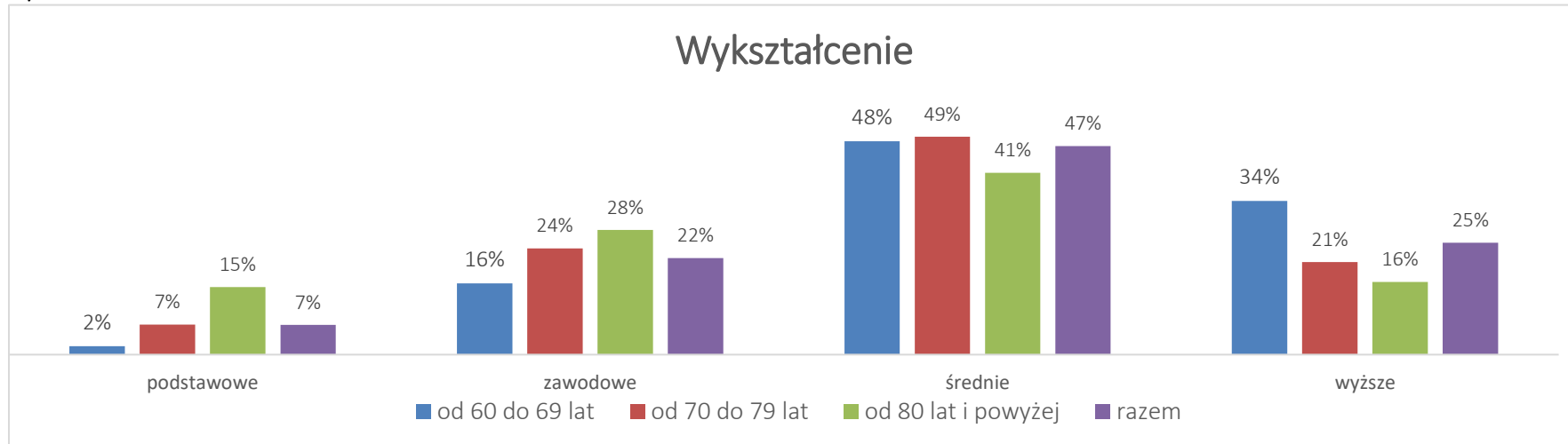
wykres nr 1

wykres nr 2

wykres nr 3

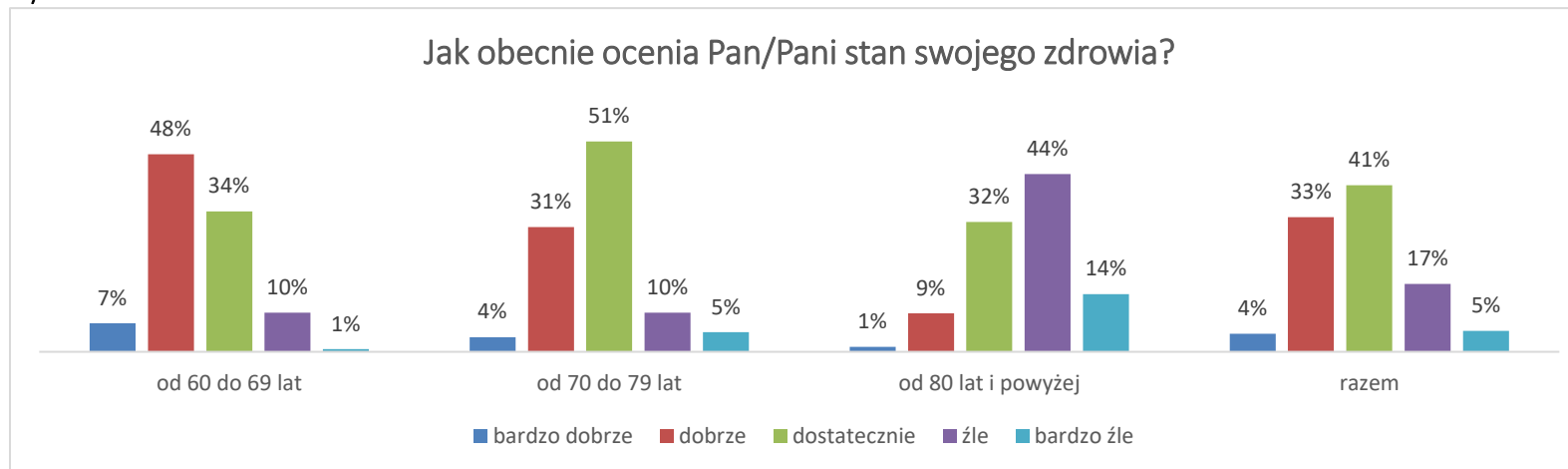
uwaga metodologiczna:

W dalszej części raportu odpowiedzi respondentów podzielone zostały ze względu na wiek, ponieważ jest to zmienna istotnie różnicująca opinie i postawy respondentów. Zbadana próba nie jest reprezentatywna dla całej populacji mieszkańców Legionowa w wieku 60+, niemniej ze względu na stosunkowo dużą liczebność w dużym przybliżeniu opisuje opinie i postawy badanej populacji.

Stan zdrowia i korzystanie z opieki lekarskiej.

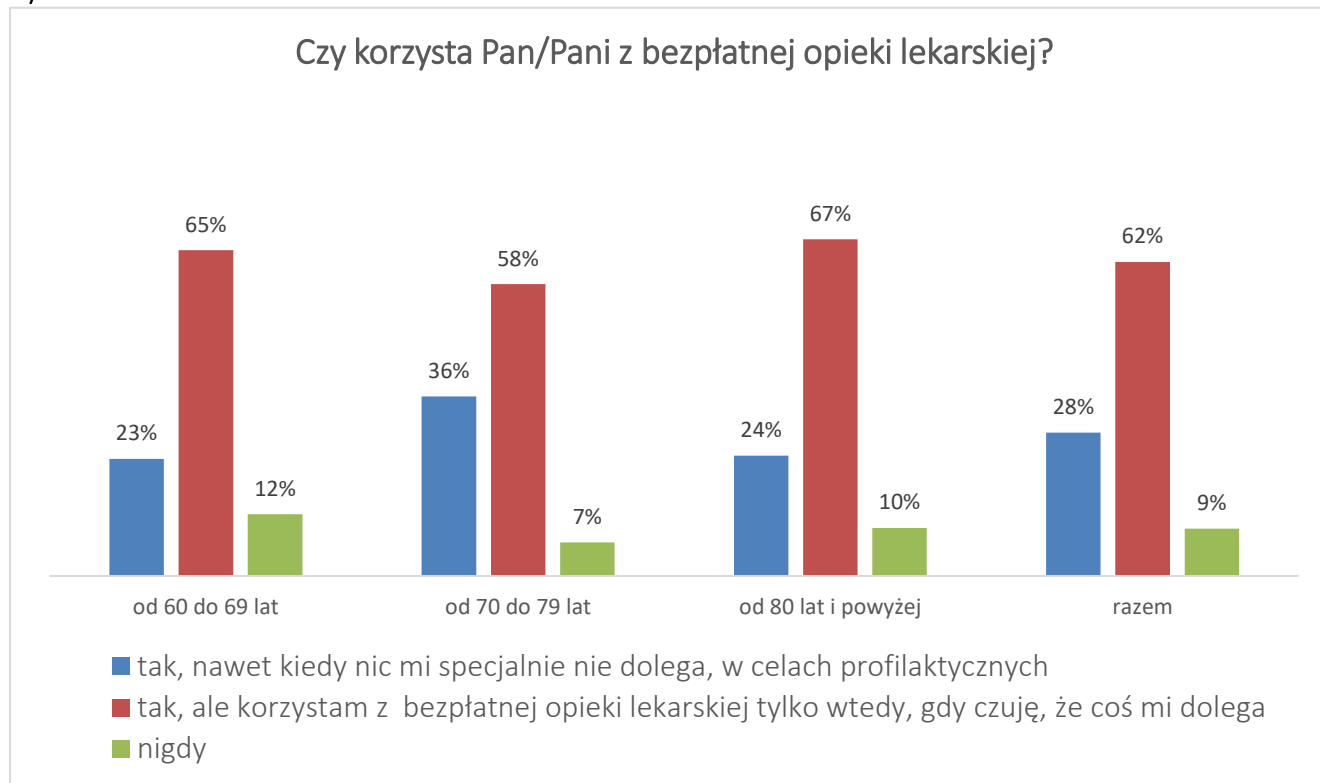
Najwięcej, nieco ponad 40% badanych oceniło swój stan zdrowia jako dostateczny (patrz: wykres nr 4). Co trzeci (33%) respondent ocenił ten stan jako dobry, natomiast niemal co piąty (17%) jako zły. Jedynie 4% respondentów ocenia stan swojego zdrowia jako bardzo dobry. Z drugiej strony niemal identyczny odsetek respondentów ocenia swoje zdrowie bardzo źle. Wraz z wiekiem uczestników badania pogarsza się i ocena własnego stanu zdrowia. W grupie respondentów pomiędzy 60-69 rokiem życia jeszcze niemal co drugi ocenia swoje zdrowie „dobrze”, a jedynie co dziesiąty „źle”. W grupie najstarszych seniorów powyżej 80 roku życia proporcje te są już niemal dokładnie odwrotne.

wykres nr 4

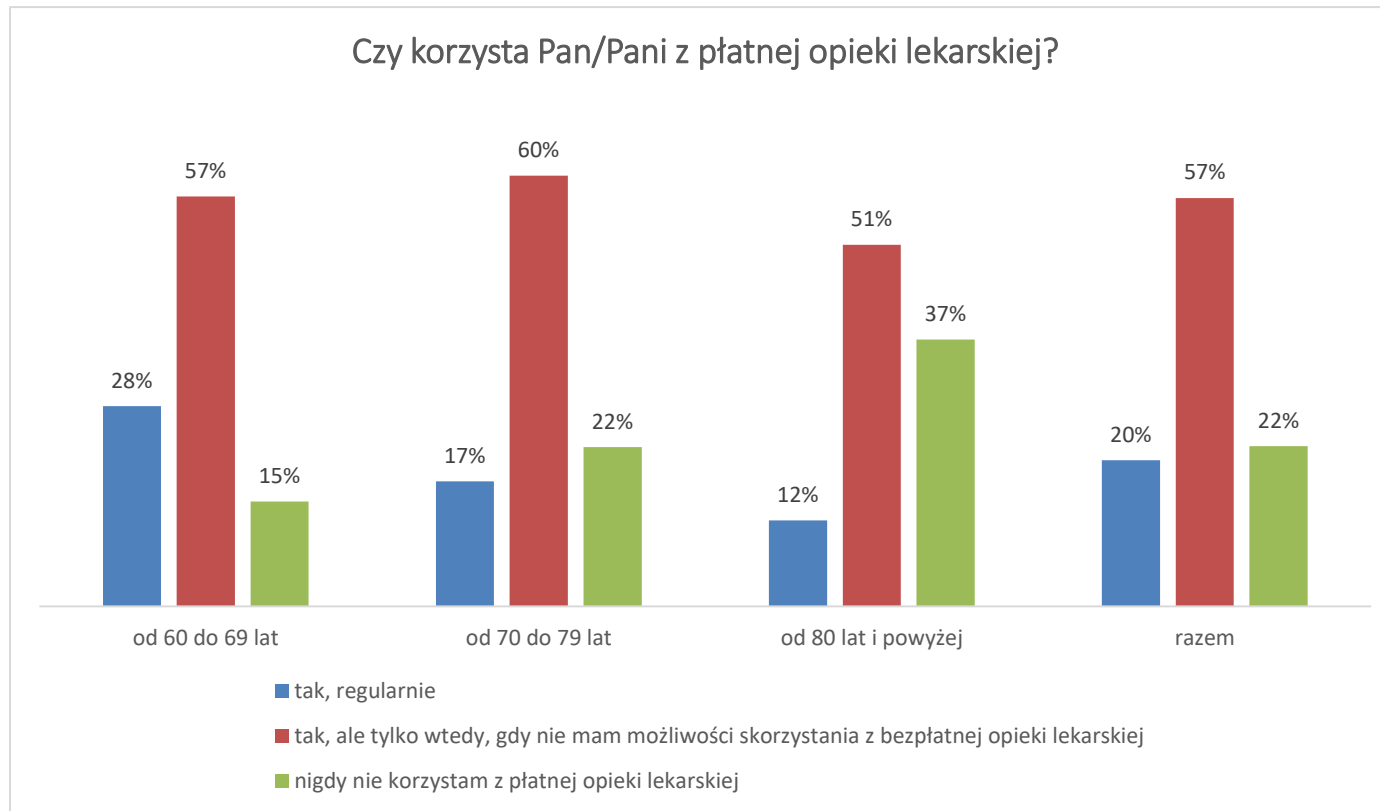
90% uczestników badania przynajmniej raz na jakiś czas korzysta z **bezpłatnej opieki lekarskiej** (patrz: wykres nr 5). Co trzeci badany korzysta z takiej opieki w celach profilaktycznych, nawet kiedy nie odczuwa żadnych dolegliwości. Duży odsetek respondentów, nieco ponad 60%, korzysta jednak z takiej opieki głównie wtedy kiedy jest to bezwzględnie konieczne. Co dziesiąty uczestnik badania zadeklarował, że w ogóle nie korzysta z bezpłatnej opieki lekarskiej.

wykres nr 5

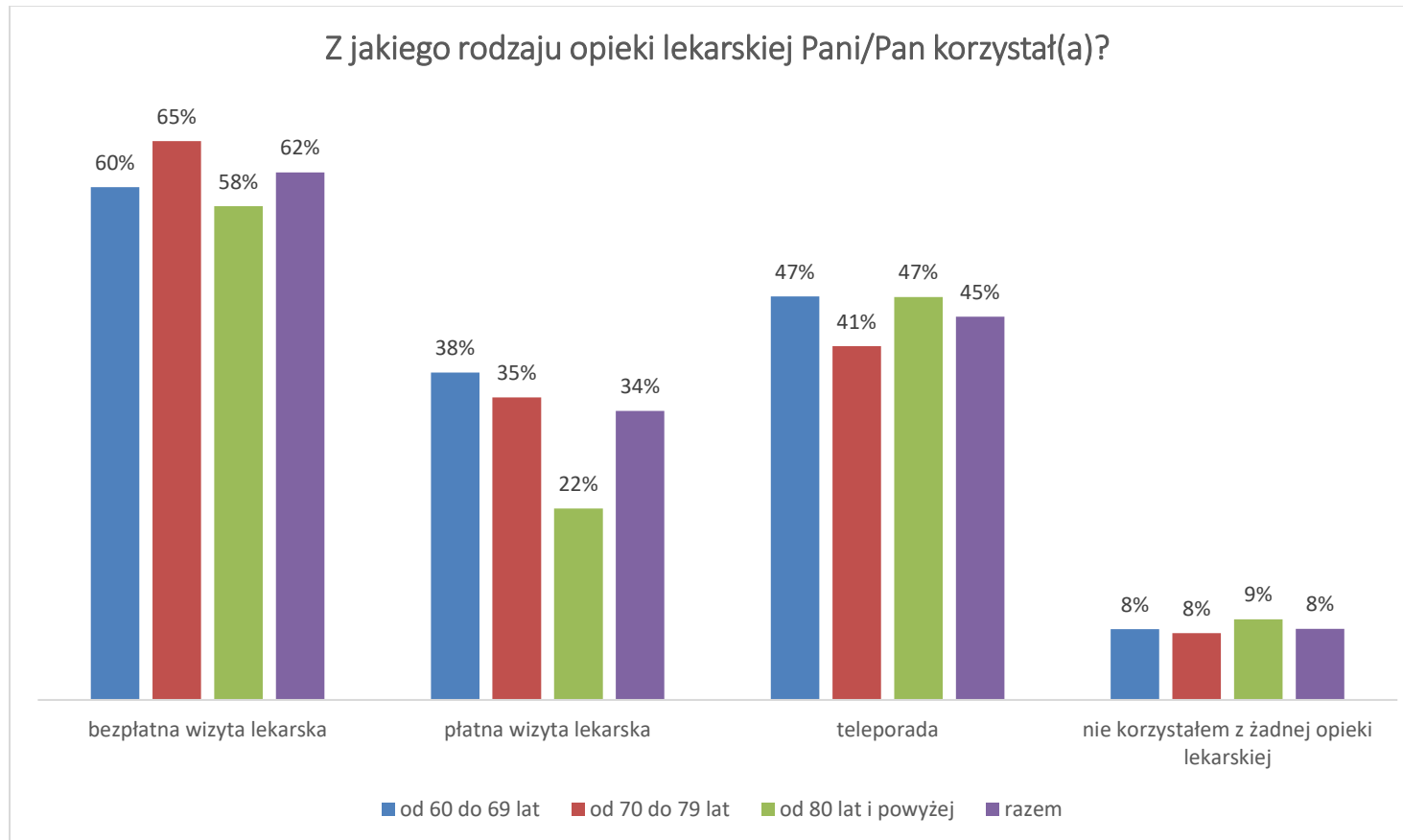
W przypadku **płatnej opieki lekarskiej** regularne korzystanie z niej deklaruje co piąty respondent (patrz: wykres nr 6), ale już niemal co trzeci w grupie wiekowej 60-69 lat. Blisko 60% badanych korzysta z opieki płatnej tylko wtedy, gdy nie ma możliwości skorzystania z opieki publicznej. Co piąty senior nie korzysta w ogóle z opieki płatnej, w przypadku najstarszej grupy wiekowej odsetek ten jest jeszcze większy i wynosi blisko 40%.

wykres nr 6

Ogółem w okresie roku poprzedzającym badanie, z bezpłatnej wizyty lekarskiej skorzystało nieco ponad 60% respondentów (patrz: wykres nr 7), z wizyty płatnej nieco ponad 30%, a z porady telefonicznej blisko połowa badanych (45%). Co dziesiąty uczestnik badania nie korzystał z żadnej formy wizyty lekarskiej w ciągu ostatniego roku.

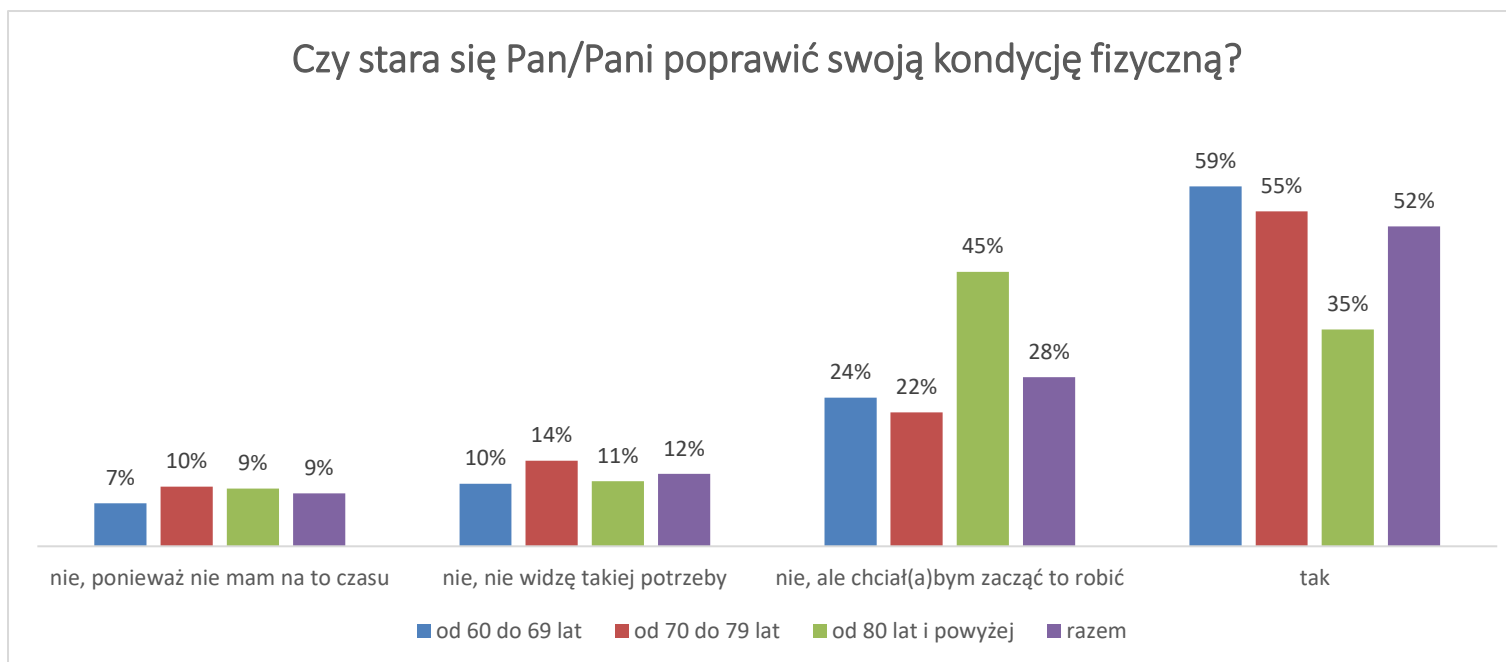
wykres nr 7

3. Czas wolny i dbałość o kondycję fizyczną.

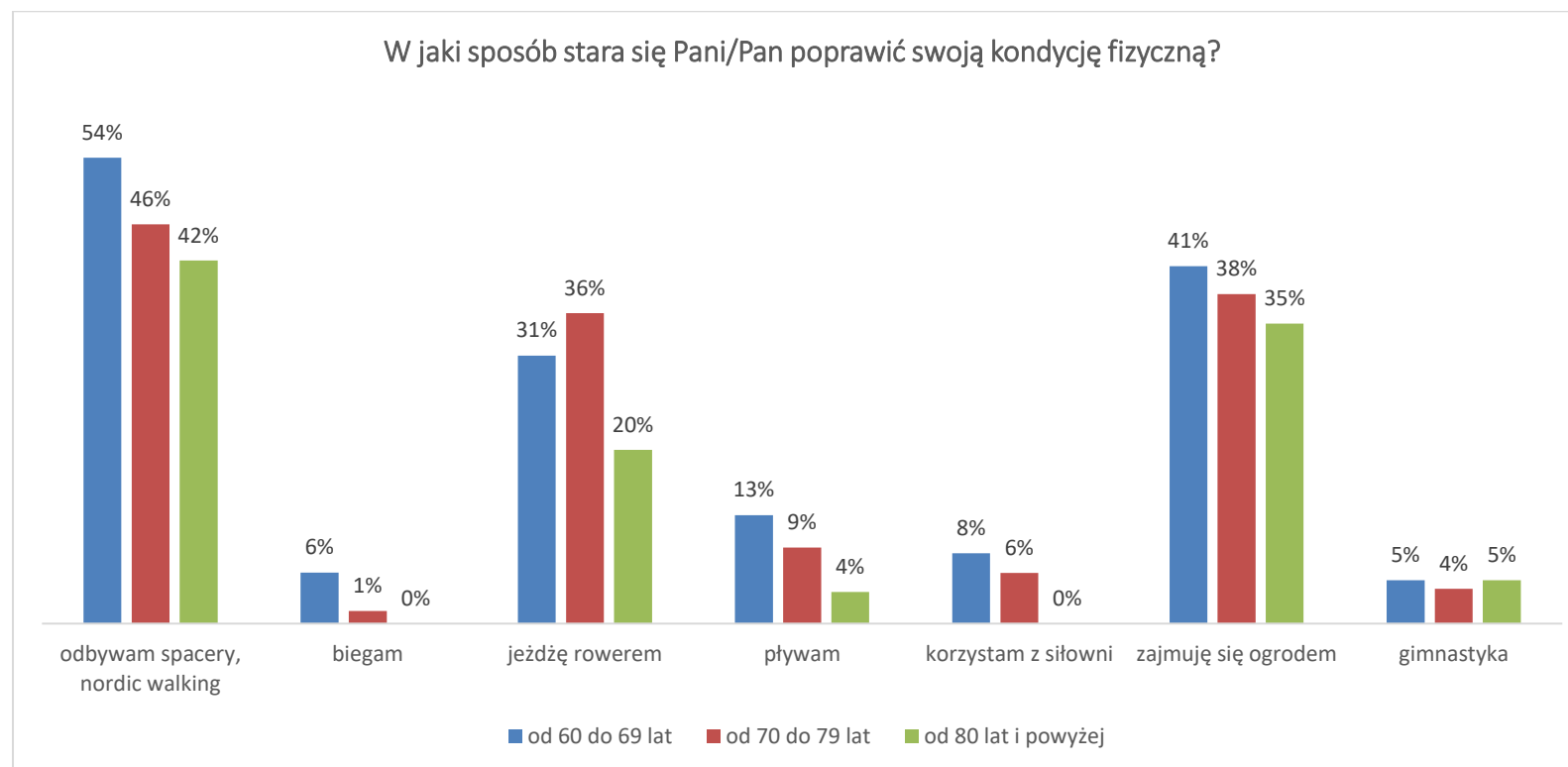
Dbałość o kondycję fizyczną deklaruje nieco ponad 50% badanych seniorów, odsetek ten maleje wraz z wiekiem badanych (patrz: wykres nr 8). W grupie najstarszych seniorów w wieku powyżej 80 lat wynosi on już niespełna 40%. Co trzeci badany nie podejmuje starań w celu utrzymania lub poprawienia swojej sprawności, ale jest świadomy, że jest to ważne i chciałby zacząć podejmować takie aktywności. Odsetek takich osób jest najwyższy w grupie najstarszych seniorów. Co dziesiąty respondent nie ma czasu na aktywności związane z utrzymywaniem kondycji fizycznej, również podobny odsetek (12%) nie widzi takiej potrzeby.

wykres nr 8

Wśród najczęściej wymienianych aktywności przez osoby, które deklarują dbanie o swoją kondycję fizyczną (patrz: wykres nr 9) należą: spacery (48%), praca w ogrodzie (39%), jazda rowerem (31%), pływanie (9%), siłownia (6%), gimnastyka (5%) oraz bieganie (3%). W grupie wiekowej najstarszych seniorów ok. 3% respondentów nie jest zdolna do wykonywania jakichkolwiek aktywności z powodu niepełnosprawności, niemożności opuszczania domu, konieczności stałej opieki nad chorym członkiem rodziny itp.

wykres nr 9

Blisko 80% seniorów spędza swój wolny czas głównie w domu, mieszkaniu lub działce. W przypadku najstarszych seniorów odsetek ten przekracza 90% (patrz: tabela nr 1).

tabela nr 1

	Gdzie spędza Pan/Pani swój wolny czas?	
	raczej w swoim domu, mieszkaniu, działce	raczej poza domem, mieszkaniem, działką
od 60 do 69 lat	73%	27%
od 70 do 79 lat	76%	24%
od 80 lat i powyżej	93%	7%
razem	79%	21%

4. Przyczyny braku aktywności seniorów.

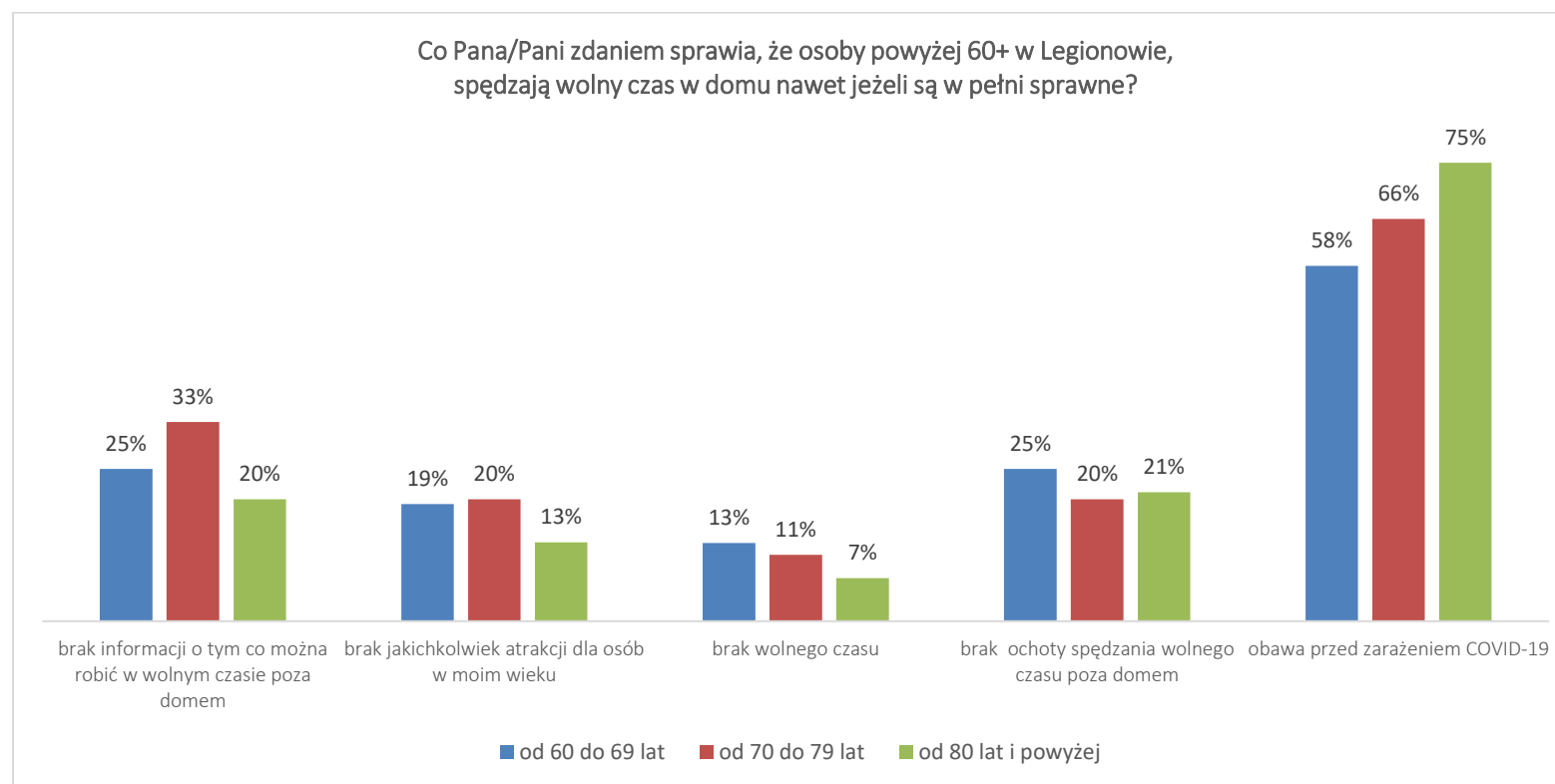
Uczestnicy badania mogli wskazać powód, dla którego ich zdaniem seniorzy powyżej 60% w Legionowie spędzają swój wolny czas głównie w domu, nawet jeżeli są w pełni sprawni. Jak to już zostało wspomniane, odsetek ten jest relatywnie wysoki i wynosi 80%, rosnąc do powyżej 90% w przypadku najstarszej grupy seniorów (powyżej 80 roku życia).

Do najczęściej wskazywanych przyczyn (patrz: wykres nr 10) należy obawa przed zarażeniem COVID-19, którą wskazało 65% respondentów, przy czym w przypadku najstarszej grupy 80+ odsetek ten wzrasta do 75%.

Zdaniem co trzeciego respondenta innym powodem spędzania wolnego czasu w domu jest brak informacji jak można spędzać ten czas poza domem (27%), brak ochoty na opuszczanie domu (22%), brak jakichkolwiek atrakcji dla osób w wieku senioralnym (18%) i brak wolnego czasu (11%).

Dla kilkuprocentowego odsetka badanych innym powodem jest stan niepełnosprawności, brak finansów na organizację aktywności poza domem i opieka nad chorym członkiem rodziny.

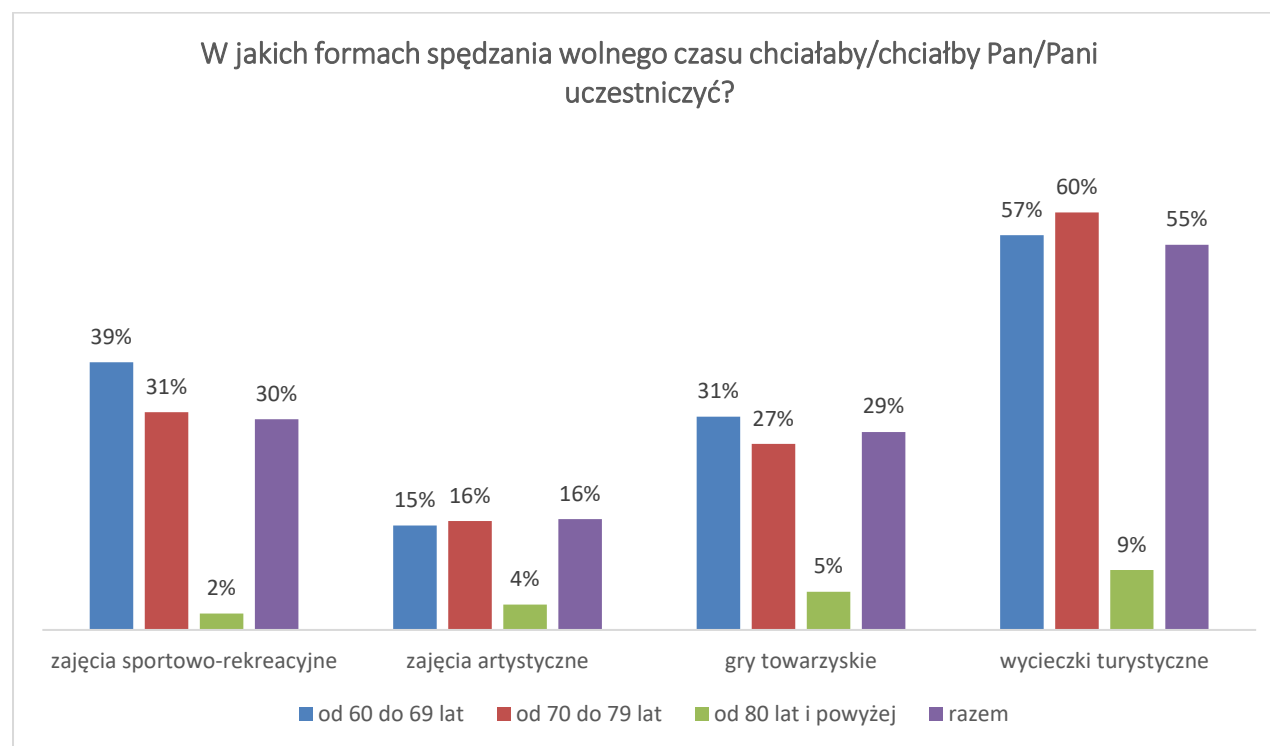
wykres nr 10

Do aktywności, w których seniorzy uczestniczyliby, gdyby pojawiła się taka możliwość (patrz: wykres nr 11), należą wycieczki turystyczne (55%), zajęcia sportowo-rekreacyjne (30%) oraz gry towarzyskie (29%). Najrzadziej wskazywane to zajęcia artystyczne (16%).

Warto zauważyć, że w przypadku najstarszej grupy 80+ odsetek respondentów skłonnych do podjęcia jakichkolwiek aktywności spada do poniżej 10%.

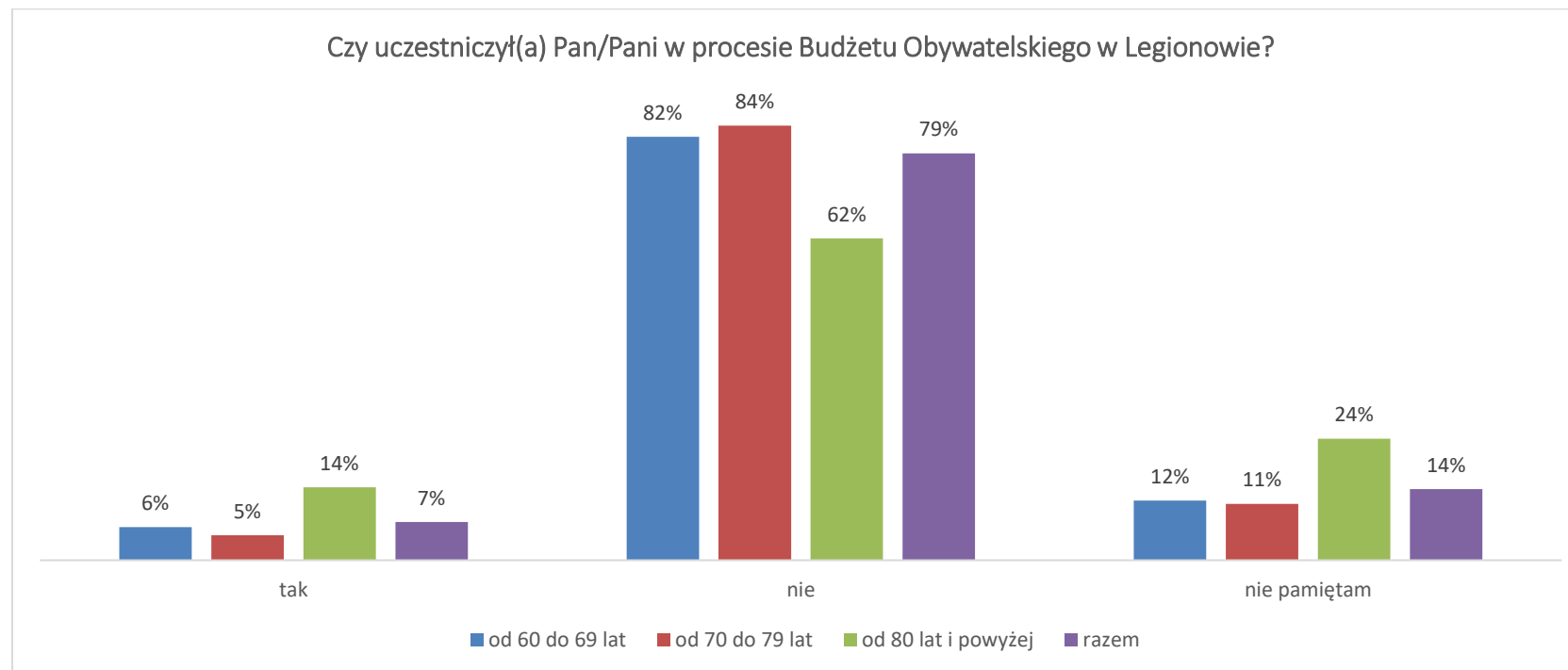
wykres nr 11

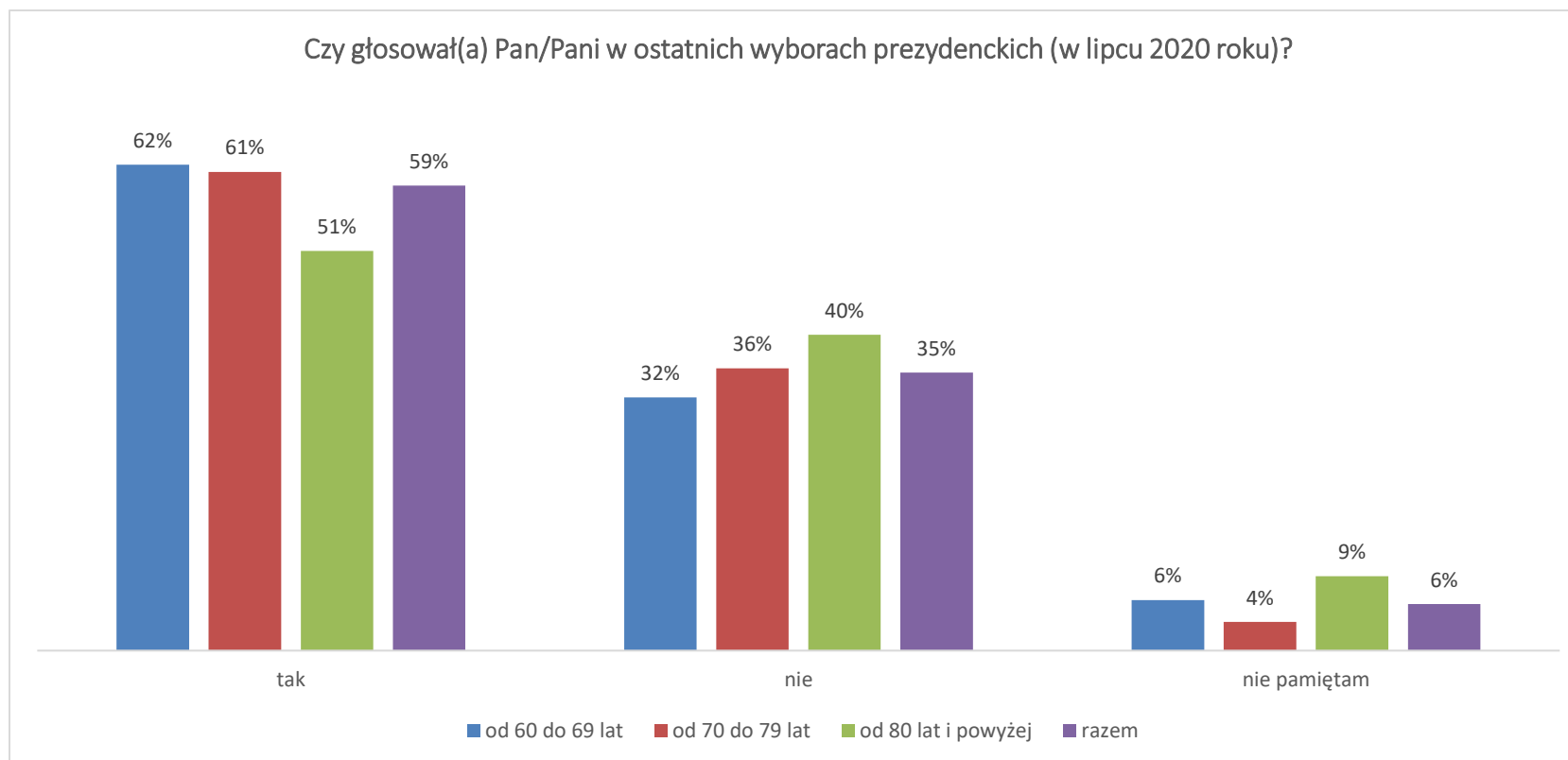
5. Aktywność obywatelska seniorów.

Niespełna 10% badanych seniorów zadeklarowało, że uczestniczyli w procesie Budżetu Obywatelskiego Legionowa. Blisko 60% respondentów uczestniczyło w ostatnich wyborach prezydenckich w roku 2020 (patrz: wykres nr 12 i 13).

wykres nr 12

wykres nr 13

Seniorzy zapytani o możliwość uczestniczenia w wybranych inicjatywach społecznych (patrz: tabela nr 2), wskazywali na możliwość działania w stowarzyszeniach lokalnych i organizacjach pozarządowych (22%), uczestniczenia w Komisji Wyborczej (16%) oraz pełnienia funkcji ławnika (6%). Większość z uczestników badania (61%) nie byłaby jednak skłonna do udziału w żadnej z wymienionych inicjatyw.

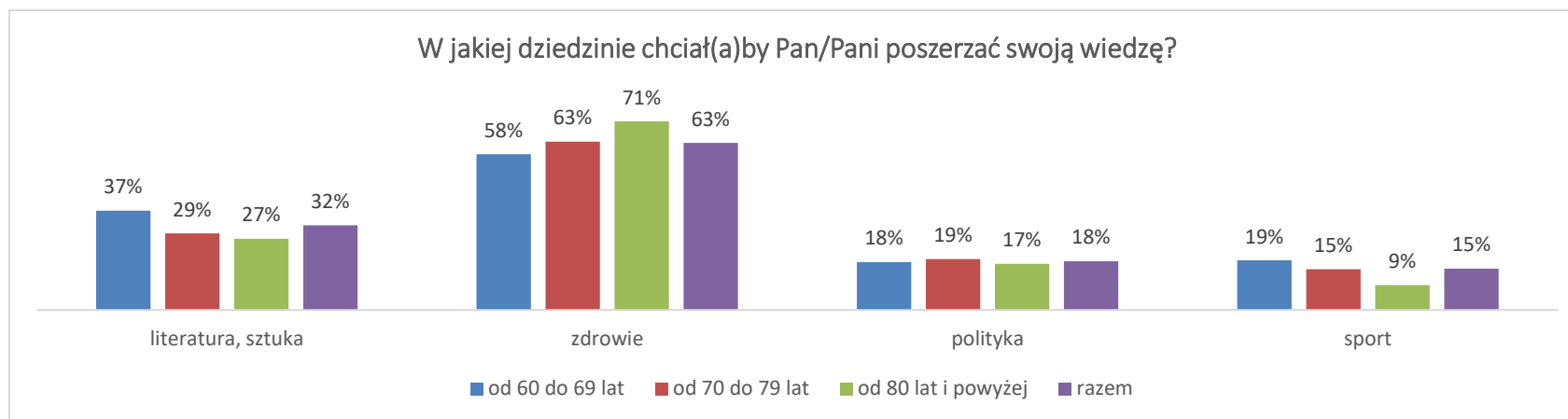
tabela nr 2

	Czy chciał(a)by Pan/Pani uczestniczyć w następujących inicjatywach?			
	działać w lokalnych stowarzyszeniach i organizacjach pozarządowych	być członkiem Komisji Wyborczej	być ławnikiem	żadne z wymienionych
od 60 do 69 lat	26%	17%	11%	51%
od 70 do 79 lat	24%	20%	3%	60%
od 80 lat i powyżej	12%	7%	4%	82%
razem	22%	16%	6%	61%

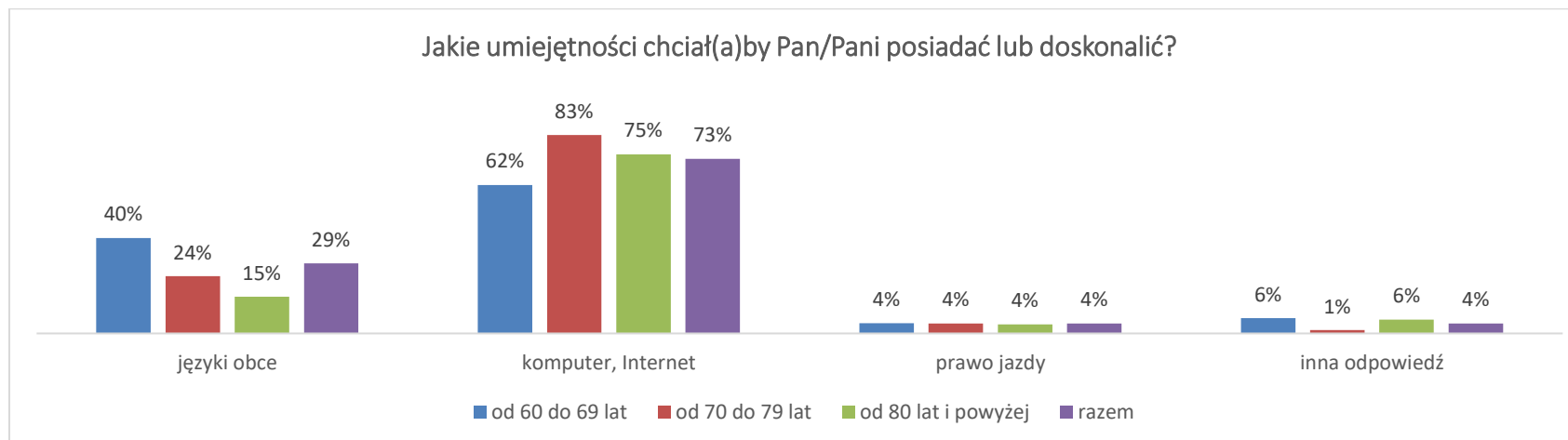
6. Gotowość do samorozwoju i zdobywania wiedzy.

Do najczęściej wskazywanych obszarów (patrz: wykres nr 14), w których seniorzy chcieli poszerzać swoją wiedzę należą: zdrowie (63%), następnie literatura i sztuka (32%), polityka (18%) oraz sport (15%). Natomiast wśród najczęściej wymiennych umiejętności, które chcieliby posiadać i/lub rozwijać badani seniorzy (patrz: wykres nr 15) należą obsługa komputera i korzystanie z Internetu (73%) oraz nauka języków obcych. Część respondentów wymieniała również inne obszary i umiejętności związane ze swoimi zainteresowaniami. Pojawiają się wśród nich m.in. fotografia, majsterkowanie, ogrodnictwo, szydełkowanie, zielarstwo i inne.

wykres nr 14

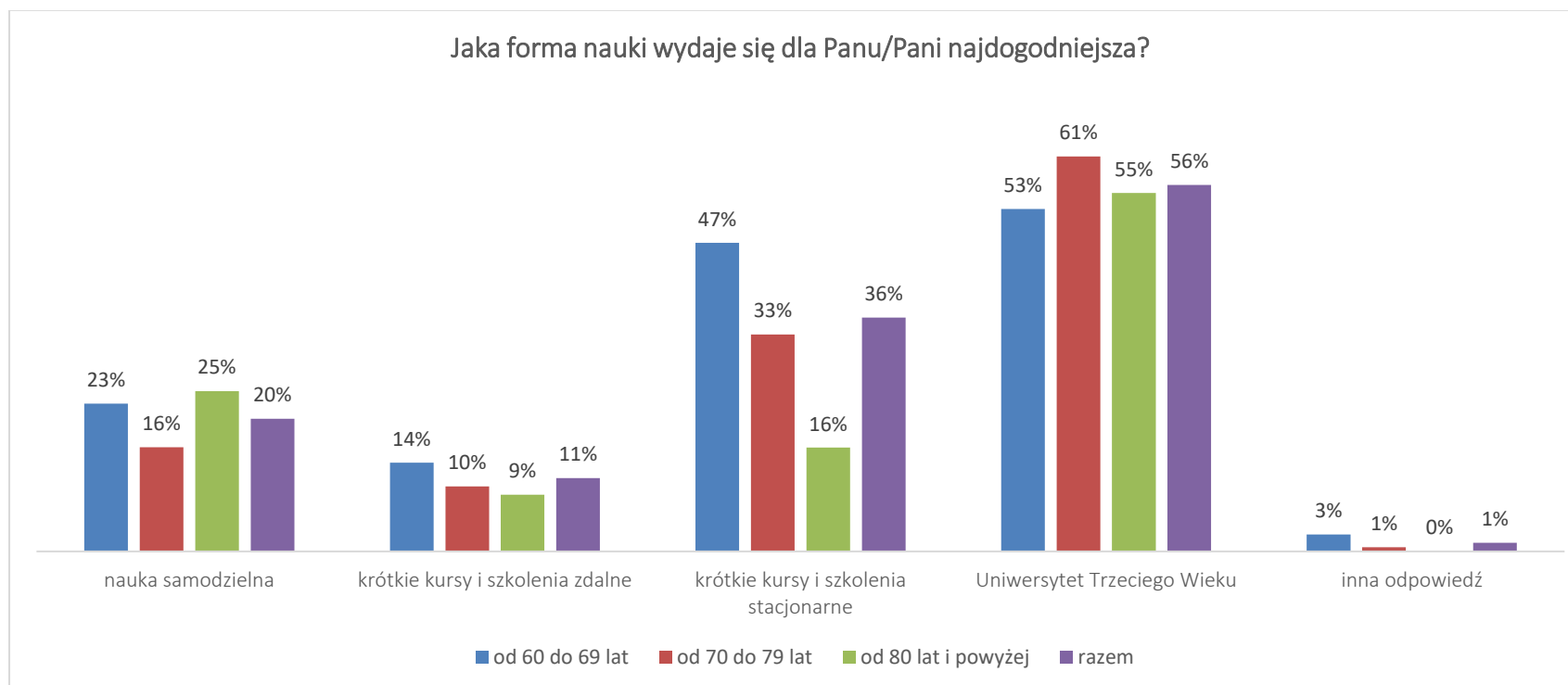

wykres nr 15

Uczestnicy badania zapytani o najwygodniejszą formę nauki (patrz: wykres nr 16) wskazywali najczęściej na ofertę Legionowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku (56%), następnie na krótkie kursy i szkolenia stacjonarne (36%) oraz naukę samodzielną (20%). Najrzadziej wskazywaną formą były krótkie kursy i szkolenia zdalne (11%).

wykres nr 16

7. Aktywność seniorów i zainteresowania kulturowe.

Do najczęstszych aktywności podejmowanych przez seniorów w ostatnich 12 miesiącach poprzedzających badanie (patrz: tabela nr 3) była wizyta w urzędzie (64%). W przypadku seniorów powyżej 80 lat odsetek ten jest nawet nieco większy (70%) i może mieć to związek z rzadszą umiejętnością obsługi komputera i korzystania z Internetu w celu załatwienia spraw urzędniczych.

Z kolei do najczęstszych aktywności o specyfice kulturowej podejmowanych przez respondentów należą: wizyty w kinie, restauracji, ośrodku kultury, kawiarni, bibliotece i teatrze. Aktywności te zostały wymienione przez 20%-30% uczestników badania. Blisko 40% ankietowanych deklaruje jednocześnie zainteresowanie filmem, literaturą (29%), teatrem i muzyką (odpowiednio po 26%), teatrem (26%), malarstwem i rzeźbą (115). Co czwarty ankietowany deklaruje brak zainteresowania którąkolwiek z podanych kategorii kultury i sztuki.

tabela nr 3

	Czy w ostatnim roku był(a) Pan/Pani w:											
	kino	teatr	opera	filharmonia	muzeum	biblioteka	wystawa	kawiarnia	restauracja	ośrodek kultury	urząd	zawody sportowe
od 60 do 69 lat	37%	22%	3%	2%	19%	28%	17%	30%	34%	27%	64%	13%
od 70 do 79 lat	25%	26%	3%	0%	11%	28%	11%	28%	28%	30%	62%	8%
od 80 lat i powyżej	21%	16%	2%	0%	5%	18%	7%	14%	16%	21%	70%	2%
razem	29%	23%	3%	1%	14%	26%	13%	27%	29%	28%	64%	9%

Korzystanie z Internetu deklaruje co trzeci respondent, ale różnice pomiędzy poszczególnymi grupami są bardzo duże, od ponad 40% w przypadku grupy 60-69 lat do zaledwie 8% w przypadku najstarszych seniorów 80+. Identyczne zależności mają miejsce w przypadku korzystania z Internetu w celu dokonywania zakupów i załatwienia spraw urzędowych.

tabela nr 4

	Czy korzysta Pan/Pani z Internetu?		
	tak, korzystam regularnie	tak, korzystam sporadycznie	nie, w ogóle nie korzystam
od 60 do 69 lat	43%	43%	14%
od 70 do 79 lat	28%	34%	38%
od 80 lat i powyżej	8%	17%	75%
razem	30%	34%	36%

tabela nr 5

	Czy dokonuje Pan/Pani zakupów w sposób elektroniczny?	
	tak	nie
od 60 do 69 lat	45%	55%
od 70 do 79 lat	21%	79%
od 80 lat i powyżej	7%	93%
razem	28%	72%

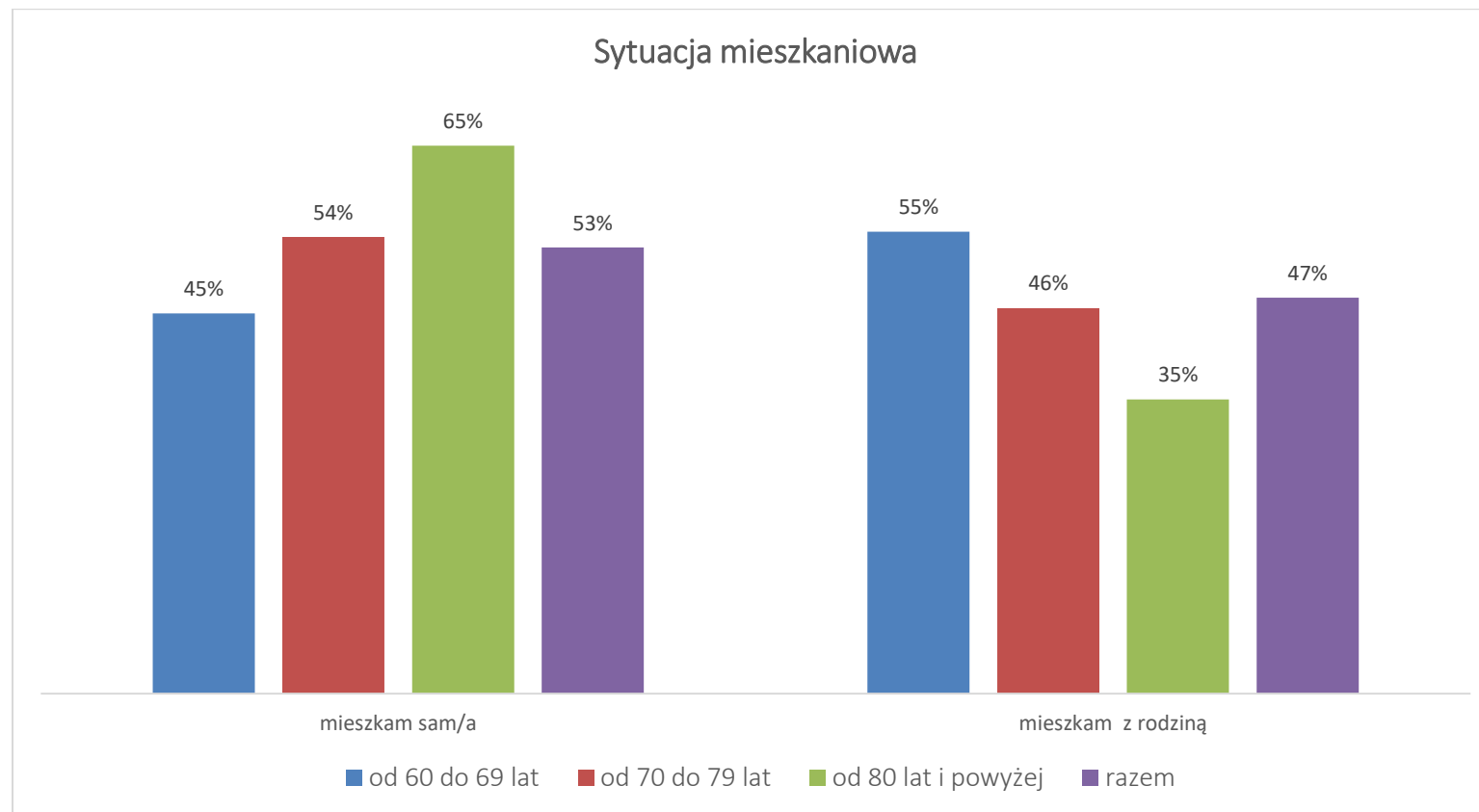
tabela nr 6

	Czy w ostatnim roku udało się Panu/Pani załatwić jakąś sprawę urzędową w sposób elektroniczny?	
	tak	nie
od 60 do 69 lat	35%	65%
od 70 do 79 lat	18%	82%
od 80 lat i powyżej	11%	89%
razem	24%	76%

8. Sytuacja materialna uczestników badania.

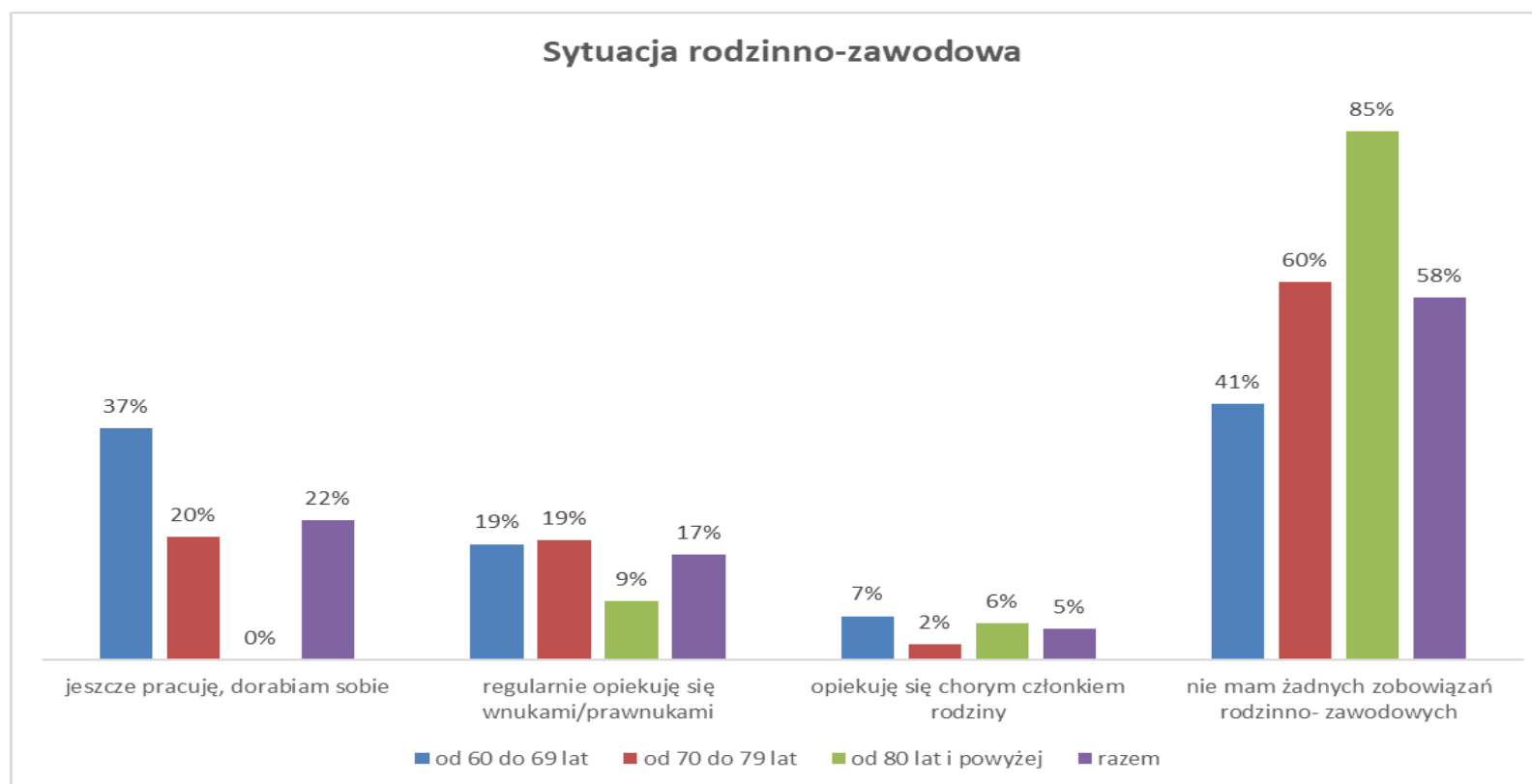
Nieznacznie powyżej 50% wszystkich respondentów mieszka sama (patrz: wykres nr 16), ale odsetek ten rośnie wraz z ich wiekiem. W przypadku najstarszej grupy 80% odsetek mieszkających samotnie wynosi już 65%.

wykres nr 16

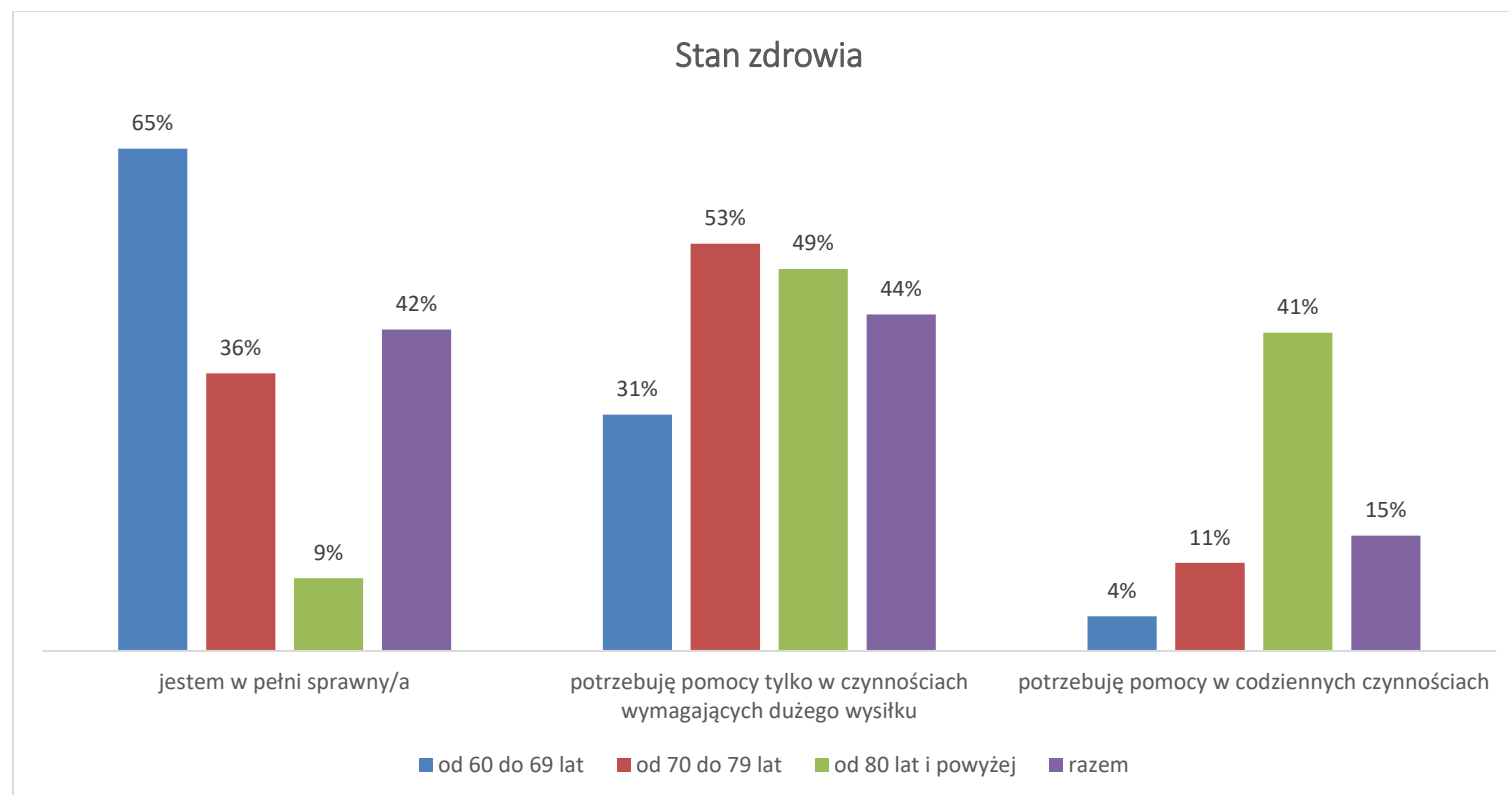
Blisko 60% badanych deklaruje brak zobowiązań rodzinno-zawodowych (patrz: wykres nr 17), odsetek ten jest największy ponownie w najstarszej grupie wiekowej seniorów i wynosi 85%. Co piąty ankietowany jest dalej aktywny zawodowo, w grupie najmłodszych seniorów (60-69 lat) jest to blisko 40%, w grupie o dekadę starszej już o połowę mniej, w najstarszej grupie nie ma już natomiast w ogóle respondentów deklarujących aktywność zawodową.

wykres nr 17

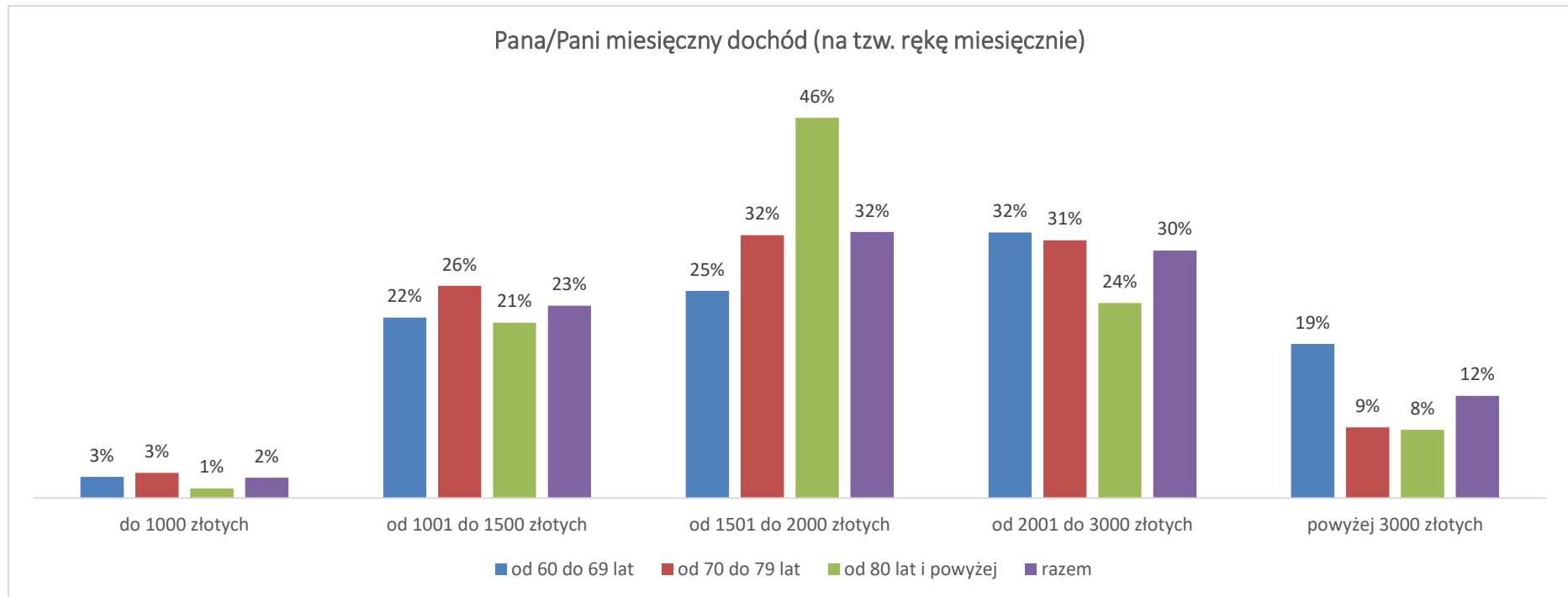
Nieco ponad 40% badanych legionowskich seniorów deklaruje pełną sprawność (patrz: wykres nr 18). 44% respondentów zadeklarowało że potrzebuje pomocy tylko w czynnościach wymagających dużego wysiłku. 15% badanych- głównie powyżej 80 lat- przyznało, że potrzebuje pomocy w codziennych czynnościach.

wykres nr 18

Blisko 60% respondentów łącznie deklaruje miesięczne dochody netto nie przekraczające 2 000 zł (patrz: wykres nr 19). W najstarszej grupie wiekowej odsetek takich osób to 70%. Co trzeci respondent deklaruje miesięczne dochody netto w granicach od 2 000 zł do 3 000 zł. Jedynie co dziesiąty badany senior deklaruje dochody netto miesięczne wyższe niż 3 000 zł i najczęściej są to osoby z najmłodszej grupy wiekowej od 60 do 69 lat.

wykres nr 19

III. Kawiarenki konsultacyjne.

1. WSTĘP.

Celem Zogniskowanych Wywiadów Grupowych pod umowną nazwą „Kawiarenki konsultacyjne” była ocena postrzegania przez seniorów ich własnych obszarów funkcjonowania związanych ze zdrowiem, edukacją i kulturą oraz aktywnością obywatelską.

W wywiadach FGI zorganizowanych w dniu 5.01.2022 roku wzięło udział 29 legionowskich seniorów.

W ramach „Kawiarenek” przeprowadzono trzy grupy dyskusyjne, każda poświęcona jednemu z wymienionych poniżej zagadnień.

W grupie dyskusyjnej **Zdrowie i rekreacja** wzięło udział 10 osób. Spotkanie prowadziła P. Dorota Wróbel-Górecka.

W grupie dyskusyjnej **Edukacja i kultura** wzięło udział 9 osób. Spotkanie prowadziła P. Zenona Bańkowska.

W grupie dyskusyjnej **Aktywność obywatelska** wzięło udział 10 osób. Spotkanie prowadziła P. Renata Gorzelak.

Honorowy patron:

Patron medialny:

2. ZDROWIE I REKREACJA.

Większość uczestników badania w tej grupie łączy zagadnienia Zdrowia i rekreacji z wieloma aspektami ich życia m.in. sposobem odżywiania, opieką lekarską, utrzymywaniem aktywności i kondycji fizycznej, rozwijaniem własnych zainteresowań i więzi towarzyskich. Niemal wszyscy badani oceniają pozytywnie swoje nawyki żywieniowe oraz wiedzę na temat odpowiedniego odżywiania. Poniżej (kursywą) zamieszczone zostały przykładowe wypowiedzi uczestników:

- *Regularne i zróżnicowane posiłki, warzywa, owoce, mało węglowodanów i posiłków ciężkich.*
- *Wybór właściwych artykułów spożywczych; utrzymywanie właściwej diety.*
- *Zdrowa żywność, bez konserwantów.*

W trakcie zakupów badani seniorzy w tej grupie zwracają uwagę na jakość nabywanych produktów, ich skład i różnorodność, datę ważności. Bariery przy wyborze preferowanych produktów żywnościowych okazuje się czasami cena, dlatego badani starają się dokonywać zakupów w różnych miejscach, w zależności od możliwości finansowych: na targowiskach, w sieciach dyskontowych:

- *Najczęściej w małych sklepach np. w Panoramie.*
- *Różne miejsca, od Internetu do bazaru.*
- *Poszukiwanie artykułów żywnościowych sprawdzonych producentów.*

Większość uczestników badania przynajmniej jeden raz w ciągu ostatnich 12 miesięcy skorzystała z bezpłatnej wizyty lekarskiej. Z płatnych wizyt lekarskich skorzystało jedynie kilku badanych. Ocena poziomu opieki zdrowotnej publicznej i niepublicznej związana jest najpewniej z osobistymi doświadczeniami badanych; pojawiają się zarówno ceny krytyczne jak i pozytywne. Większość badanych przyznaje jednocześnie, że starają się oni korzystać z wizyt lekarskich tylko wtedy, gdy jest to niezbędne.

Honorowy patron:

Patron medialny:

Jednocześnie badani legionowscy seniorzy starają się regularnie dbać o swoją kondycję fizyczną (gimnastyka, spacer, rower), na ogół aktywności te mają charakter indywidualny:

- *Częste spacer, wędrowki po lesie, turystyka, 4 x tygodniowo jazda na rowerze.*
- *Narty, rower, pływanie, spacer.*
- *Poranna gimnastyka.*
- *Gra na instrumentach muzycznych, gimnastyka, koszenie trawy.*
- *Praca przy rąbaniu drzewa.*

Część badanych byłaby zainteresowana również udziałem w zorganizowanych zajęciach grupowych, skierowanych wyłącznie do seniorów:

- *Wycieczki rowerowe, spacer.*
- *Rehabilitacja ruchowa.*
- *Gimnastyka.*

Wiedza badanych na temat oferty takich zajęć wydaje się jednak być ograniczona. Jedynie pojedyncze osoby wymieniły ofertę Pływalni „Wodne Piaski”, Areny Legionowo, Parku Zdrowia.

Większość badanych seniorów w Legionowie w tej grupie przyznała, że pandemia COVID-19 przyniosła niekorzystne zmiany w ich dotychczasowym życiu; w tym przyczyniła się do zmniejszenia aktywności fizycznej:

- *Mało spotkań towarzyskich.*
- *Stałem się mniej komunikatywny.*
- *Zostałem wykluczony z życia społecznego.*

Honorowy patron:

Patron medialny:

3. EDUKACJA I KULTURA.

Dla części uczestników badania okres ostatnich kilkunastu miesięcy wiązał się z ograniczeniami dotyczącymi aktywności edukacyjnej i kulturalnej, co jest oczywiście związane z trwającym stanem pandemii COVID. Do nielicznych wspólnych aktywności zapamiętanych przez badanych należą przede wszystkim te związane z niedawnym okresem świątecznych (śpiewanie kolęd, przygotowywanie stroików choinkowych):

- *Robienie bombek choinkowych.*
- *Koncert tenorów w kościele.*

Tylko nieliczni badani w tej grupie wskazali na inne wspólne aktywności:

- *Kurs komputerowy, język angielski, zajęcia z treningu pamięci i zajęcia chóru, sopran.*

Uczestnicy badania pozostają natomiast w miarę aktywni kulturowo w sferze indywidualnej (domowej), przez co rozumieją najczęściej czytanie książek, słuchanie muzyki, oglądanie filmów, rozwiązywanie krzyżówek:

- *Czytanie książek, oglądanie filmów, programów naukowych, słuchanie czytanych książek, rozwiązywanie krzyżówek, słuchanie audycji radiowych.*
- *Czytanie książek, gra na tabletach, rozwiązywanie krzyżówek, oglądanie telewizji.*
- *Czytanie książek, pogłębianie wiedzy, komputer, Internet, krzyżówki.*

Wiedza badanych na temat aktualnej oferty edukacyjnej dla seniorów w Legionowie wydaje się nieco ograniczona, jak i zresztą skłonność do uczestnictwa w różnego rodzaju tego typu aktywnościach. Wśród nich wymieniane były sporadycznie: spotkania chóru, kursy majsterkowania, szydełkowania, kursy komputerowe i językowe, spotkania taneczne. Jedynie 3 uczestników badania brało udział w jakichkolwiek zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Honorowy patron:

Patron medialny:

Również wiedza na temat oferty kulturowej innych legionowskich instytucji (Biblioteka, Miejski Ośrodek Kultury) nie wydaje się być zbyt powszechna. Najbardziej zapamiętanym wydarzeniem kulturowym w ostatnim okresie okazał się występ chóru szydłowieckiego i świąteczne wieczory kolędowe.

Z wypowiedzi niektórych uczestników lub z ich kontekstu można wnioskować, że barierą dla większej aktywności edukacyjno-kulturowej seniorów może być:

1. niewystarczająca wiedza na temat bieżącej oferty kulturowej proponowanej przez instytucje w Legionowie.
2. ceny biletów na wybrane wydarzenia kulturowe nieprzystępne dla możliwości finansowych niektórych seniorów.
3. niechęć do udziału w wydarzeniach kulturowych organizowanych w dużym oddaleniu od miejsca zamieszkania oraz w godzinach wieczornych, zbyt późnych dla niektórych seniorów.

Oczekiwania uczestników badania dotyczące oferty edukacyjno-kulturowej, której spodziewaliby się w roku 2022, są podobne do dotychczasowych przeżytych doświadczeń. Chętnie braliby udział w zajęciach majsterkowania, szycia, szydełkowania, zajęciach/wieczorkach tanecznych.

Być może dobrym rozwiązaniem byłoby umożliwienie seniorom uczestnictwa w takich właśnie aktywnościach, organizowanych dość bliskich miejsca zamieszkania, w godzinach przed- lub popołudniowych. Dla omawianej grupy ważniejsze wydaje się poczucie bezpieczeństwa, komfortu psychicznego i samo spotkanie z innymi ludźmi, niż udział w większych wydarzeniach kulturalnych. Tym bardziej, że jak wynika z ich wypowiedzi, ograniczenia w kontaktach międzyludzkich jest dla seniorów dotkliwym rezultatem pandemii:

- *Straciłam poczucie wolności i zdrowie.*
- *Nie można mieć bezpośredniego kontaktu z ludźmi.*
- *Pandemia wpłynęła negatywnie na nasze samopoczucie i aktywności.*

Honorowy patron:

Patron medialny:

4. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA.

Dla seniorów biorących udział w badaniu, pojęcie Aktywność obywatelska oznacza przede wszystkim udział w wyborach samorządowych, parlamentarnych i prezydenckich, działalność w organizacjach samorządowych, współdecydowanie o przeznaczeniu Budżetu Obywatelskiego oraz zainteresowanie rozwojem mediów lokalnych (prasa, radio, telewizja, media społecznościowe).

W ocenie uczestników badania seniorzy legionowscy w dużej części są gotowi do rozmaitych aktywności obywatelskich (udział w wyborach, spotkaniach lokalnych), niemniej stan pandemii w bardzo dużym stopniu przyczynił się do ograniczenia zainteresowania sprawami lokalnymi w omawianej grupie.

- *Brak zainteresowania, apatia.*
- *Nie, bo nie.*

Remedium na taki stan rzeczy mogą być – w ocenie uczestników badania w tej grupie – organizacja spotkań z władzami miasta i radnymi, nie tylko w trakcie kampanii wyborach, ale kierowanych celowo do konkretnej grupy seniorów, na przykład w celu przedyskutowania ich bieżących problemów. W ostatnich 2 latach udział w różnego rodzaju spotkaniach i konsultacjach społecznych zadeklarowało zaledwie 3 uczestników całej grupy dyskusyjnej.

Honorowy patron:

Patron medialny:

Innym sposobem aktywizacji seniorów mogłoby okazać się zaproszenie ich do działań rozmaitych organizacji pozarządowych: wolontariatu, grup nieformalnych i grup senioralnych. Do legionowskich organizacji pozarządowych lub innych grup i stowarzyszeń, których część uczestników badania zna przynajmniej ze słyszenia należą:

1. Legionowski Uniwersytet Trzeciego Wieku.
2. Towarzystwo Przyjaciół Legionowa.
3. Legionowska Rada Seniorów.
4. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Legionowie.
5. Fundacja Pracownia Kompetencji.

Jedynie nieliczni uczestnicy badania w tej grupie mieli okazję spotkać się bezpośrednio z działaniami wymienionych organizacji. Wskazane jest zatem dotarcie do społeczności seniorów legionowskich z informacjami na temat działalności poszczególnych organizacji.

Uczestnicy badania byli również pytani o skłonność do zaangażowania się w prace związane z organizacją rozmaitych wyborów na przykład poprzez pełnienie funkcji członków komisji wyborczych. Nieco ponad połowa badanych byłaby skłonna podjąć się takich funkcji. Motywacją do tego byłaby zarówno postawa proobywatelska (np. kontrola uczciwości przeprowadzonych wyborów) jak i dość prozaiczna chęć „dorobienia”. Zaledwie 2-3 uczestników byłaby zainteresowana pełnieniem funkcji ławnika sądowego. Dla pozostałych barierą w pełnieniu takich funkcji byłby brak czasu, zbyt duża odpowiedzialność oraz niedostateczna wiedza prawna.

Honorowy patron:

Patron medialny:

Podsumowując, na podstawie wypowiedzi uczestników badania w tej grupie, aktywność obywatelską seniorów legionowskich można ocenić jako niezbyt dużą, również z powodu stanu pandemii. Pierwszym krokiem do jej zwiększenia wydaje się być – jak to już zostało wspomniane – dotarcie do większej grup seniorów z informacjami na temat inicjatyw samorządowych skierowanych do omawianej grupy oraz na temat działalności lokalnych organizacji pozarządowych.

Zdecydowana większość badanych seniorów w Legionowie w tej grupie 8 osób na 10 uczestników ogółem) przyznała, że pandemia COVID- 19 przyniosła niekorzystne zmiany w ich dotychczasowym życiu, w tym przyczyniła się do zmniejszenia aktywności obywatelskiej:

- *Brak spotkań, ograniczenie kontaktów towarzyskich.*
- *Nie ma wyjazdów, ludzie się boją.*
- *Brak ludzkich kontaktów.*
- *Spotkania dla seniorów przez Internet, mniej spotkań towarzyskich.*

IV. Spacer Wirtualny Legionowianie 60+.

1. WSTĘP.

Celem Spaceru Wirtualnego była ocena wybranych obiektów użyteczności publicznej w Legionowie pod względem ich dostępności i funkcjonalności. Spacerem zostały objęte następujące obiekty, podzielone na 3 kategorie:

W kategorii **Zdrowie i rekreacja**:

1. Arena Legionowo.
2. Park Zdrowia i Siłownia Plenerowa.
3. Basen „Wodne Piaski”.
4. Klinika Mediq.
5. NZOZ Legionowo „Stara Przychodnia”.
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

W kategorii **Edukacja i kultura**.

1. Miejska Biblioteka Publiczna.
2. Legionowski Uniwersytet Trzeciego Wieku.
3. Muzeum Historyczne.
4. Sala Widowiskowa w Ratuszu Miejskim.
5. Miejski Ośrodek Kultury.

Honorowy patron:

Patron medialny:

W kategorii **Aktywność obywatelska**.

1. Urząd Miasta.
2. Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa.
4. Urząd Pocztowy nr 1 (ul. Jagiellońska).
5. Starostwo Powiatowe.
6. Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Oceniane były następujące kryteria dostępności i funkcjonalności każdego z obiektów:

1. Łatwość dojścia chodnikiem do obiektu.
2. Dostępność połączeń komunikacji zbiorowej do obiektu.
3. Możliwość zaparkowania samochodu w okolicy obiektu.
4. Możliwość dojazdu do obiektu rowerem.
5. Czytelność tablic informacyjnych na drzwiach obiektu i w obiekcie.
6. Wejście do obiektu (także dla osób słabo poruszających się i na wózkach).
7. Poruszanie się po obiekcie (nawierzchnia, windy).
8. Możliwość sprawnego, bezstresowego załatwienia sprawy przez seniora.
9. Dostęp do miejsc do odpoczynku w obiekcie.
10. Dostęp do koszy na śmieci w obiekcie.
11. Dostęp do toalet w obiekcie.
12. Ogólna dostępność obiektu dla osób 60+.
13. Możliwość załatwienia sprawy w obiekcie drogą elektroniczną.

Honorowy patron:

Patron medialny:

Z uwagi na stan pandemii uczestnicy Spaceru oceniali poszczególne obiekty na podstawie zapamiętanych doświadczeń z wizyt w ocenianych budynkach oraz na podstawie zdjęć i prezentacji w Internecie.

Spacery zostały zrealizowane w dniu 17 grudnia 2021 roku. Uczestniczyło w nim łącznie 40 legionowskich seniorów, w tym:

1. W Spacerze po obiektach z kategorii **Zdrowie i rekreacja**: 14 osób. Spacer poprowadziła P. Dorota Wróbel- Górecka.
2. W Spacerze po obiektach z kategorii **Edukacja i kultura**: 11 osób. Spacer poprowadziła P. Zenona Bańkowska.
3. W Spacerze po obiektach z kategorii **Aktywność obywatelska**: 15 osób. Spacer poprowadziła P. Renata Gorzelak.

2. OBIEKTY NAJWYŻEJ I NAJNIŻEJ OCENIANE Z UWAGI NA POSZCZEGÓLNE KRYTERIA. WNIOSKI

Tabela poniżej (nr 1) zawiera zestawienie średnich ocen obiektów objętych Spacerem Wirtualnym. Uczestnicy Spaceru mogli ocenić obiekt ze względu na poszczególne kryterium na sali od 1 do 5, gdzie „1” oznaczało ocenę „bardzo źle”, a „5” ocenę „bardzo dobrze”. Zestawienie poniżej pomija odpowiedzi „trudno ocenić”. Obiekty w zestawieniu zostały uporządkowane wg średniej dla wszystkich ocenianych kategorii od obiektów najwyżej do najniżej ocenianych.

Ocena poszczególnych kryteriów obiektów na skali od 1 do 5.

1. Bardzo źle.
2. Źle.
3. Dostatecznie.
4. Dobrze.
5. Bardzo dobrze.

Honorowy patron:

Patron medialny:

tabela nr 1

Obiekt	Łatwość dojścia chodnikiem do tego obiektu	Dostępność połączeń komunikacji zbiorowej do badanego obiektu	Możliwość zaparkowania samochodu w okolicy obiektu	Możliwość dojazdu do obiektu rowerem	Czytelność tablic informacyjnych na drzwiach obiektu i w obiekcie	Wejście do obiektu (także dla osób słabo poruszających się i na wózkach)	Poruszanie się po obiekcie (nawierzchnia, windy)	Możliwość sprawnego, bezstresowego załatwienia sprawy przez seniora	Dostęp do miejsc do odpoczynku w obiekcie	Dostęp do koszy na śmieci w obiekcie	Dostęp do toalet w obiekcie	Ogólna dostępność tego obiektu dla osób 60+	Możliwość załatwienia sprawy w tym obiekcie drogą elektroniczną	razem
Arena Legionowo	4,9	4,4	4,5	4,6	4,6	4,5	4,7	4,3	4,4	4,3	4,4	4,4	4,3	4,5
Miejska Biblioteka Publiczna	4,7	4,7	4,3	4,6	4,2	4,5	4,3	4,3	4,2	4,4	4,5	4,3	4,8	4,4
Park Zdrowia i Siłownia Plenerowa	4,7	4,6	4,5	4,8	4,3	4,4	4,5	4,2	4,6	4,4	3,6	4,4	4,1	4,4
Sala Widowiskowa w Ratuszu Miejskim	4,6	4,7	4,2	4,3	4,3	4,4	4,4	4,2	4,4	4,4	4,4	4,5	4,3	4,4
Urząd Miasta Legionowo	4,7	4,8	3,6	4,1	4,4	4,5	4,4	4,2	4,1	4,1	4,1	4,3	4,4	4,3
Legionowski Uniwersytet Trzeciego Wieku	4,5	4,5	3,9	4,5	3,8	4,4	4,4	4,4	4,3	4,2	4,3	4,4	4,4	4,3
Zakład Ubezpieczeń Społecznych	4,3	3,9	4,3	4,3	4,4	4,1	4,2	4,4	4,3	4,4	4,3	4,1	4,3	4,2
Starostwo Powiatowe	4,5	4,3	4,4	4,4	4,4	4,3	4,2	3,9	3,8	4,1	4,1	4,1	4,0	4,2
NZOZ Legionowo "Stara Przychodnia"	4,3	4,3	3,8	4,1	4,0	4,2	4,2	4,0	3,9	4,0	4,0	4,1	4,1	4,1
Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa	4,5	4,2	3,6	4,2	4,2	4,0	4,1	3,7	3,9	4,1	4,2	4,0	4,1	4,1
Basen "Wodne Piaski"	4,3	4,1	3,6	4,3	3,9	3,9	3,9	3,9	4,0	3,7	3,9	3,7	4,0	3,9
Muzeum Historyczne	4,3	3,7	4,1	4,1	4,0	3,8	3,6	4,0	4,1	3,9	3,7	3,9	4,0	3,9
Klinika Mediq	4,4	4,4	3,0	3,7	4,2	4,3	4,2	4,0	3,3	3,8	3,9	3,8	4,0	3,9
Ośrodek Pomocy Społecznej	4,2	3,9	3,0	4,4	4,1	3,5	3,6	3,8	3,6	4,0	3,8	3,7	3,8	3,8
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	4,1	4,0	4,2	4,1	3,7	3,8	3,6	3,7	3,4	3,6	3,7	3,7	3,4	3,8
Urząd Poczтовый nr 1 w Legionowie (ul. Jagiellońska)	4,2	3,9	3,3	4,1	3,9	2,7	3,5	3,5	3,2	3,6	2,8	3,4	3,9	3,5
Miejski Ośrodek Kultury	4,0	3,2	3,8	3,7	3,6	3,2	3,1	3,3	3,2	3,3	3,5	3,5	3,5	3,4
razem	4,4	4,2	3,9	4,3	4,1	4,1	4,1	4,0	3,9	4,0	4,0	4,0	4,1	4,1

OCENA OBIEKTÓW WEDŁUG POSZCZEGÓLNYCH KRYTERIÓW

1. Łatwość dojścia chodnikiem do budynku.

Wszystkie oceniane budynki zostały ocenione zostały „dobrze” lub „bardzo dobrze” z uwagi na kryterium łatwego dojścia chodnikiem. Najwyżej pod tym względem została oceniona **Arena Legionowo** (4,9), relatywnie najniżej **Miejski Ośrodek Kultury** (4,0).

2. Dostępność połączeń komunikacji zbiorowej do badanego obiektu.

Większość budynków została oceniona pod tym względem „dobrze” lub „bardzo dobrze”. Najwyższe średnie oceny uzyskał **Urząd Miasta Legionowo** (4,8) oraz **Biblioteka Publiczna oraz Sala Widowiskowa w Ratuszu Miejskim** (4,7). Najniżej pod tym względem oceniony został **Miejski Ośrodek Kultury** (3,2) oraz **Muzeum Historyczne** (3,7).

3. Możliwość zaparkowania samochodu w okolicy obiektu.

Dostęp do miejsc parkingowych w przypadku niemal połowy obiektów został oceniony powyżej średniej 4,0. Najwyżej oceniony to **Park Zdrowia i Siłownia Plenerowa** oraz **Arena Legionowo** (4,5). Najniżej oceniony został budynek **Kliniki Mediq** i **Ośrodka Pomocy Społecznej** (3,0) oraz **Urzędu Poczтового nr 1** (3,3).

Honorowy patron:

Patron medialny:

4. Możliwość dojazdu do obiektu rowerem.

Z uwagi na możliwość dojazdu rowerem niemal wszystkie budynki zostały ocenione dobrze lub bardzo dobrze. Najwyższe oceny uzyskał **Park Zdrowia i Siłownia Plenerowa** (4,8) oraz **Arena Legionowo** i **Miejska Biblioteka Publiczna** (4,6). Najniżej oceniony został **Miejski Ośrodek Kultury i Klinika Mediq** (3,7).

5. Czytelność tablic informacyjnych na drzwiach obiektu i w obiekcie.

Większość budynków została oceniona pozytywnie pod względem tablic informacyjnych na samym obiekcie i w jego środku. Najwyżej oceniony został budynek **Areny Legionowo** (4,6). Najniżej budynki **Miejskiego Ośrodka Kultury** (3,6) i **Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie** (3,7).

6. Wejście do obiektu (także dla osób słabo poruszających się i na wózkach).

Z uwagi na dostęp do budynku dla osób słabo poruszających się i niepełnosprawnych najwyżej ocenione zostały budynki **Miejskiej Biblioteki Publicznej, Areny Legionowo** i **Urzędu Miasta** (4,5). Bardzo nisko oceniony został obiekt **Urzędu Pocztowego nr 1** (2,7), dość nisko budynki **Miejskiego Ośrodka Kultury** (3,2) i **Ośrodka Pomocy Społecznej** (3,5).

Honorowy patron:

Patron medialny:

7. Poruszanie się po obiekcie (nawierzchnia, windy).

Większość budynków została oceniona pozytywnie pod względem łatwości poruszania się po obiekcie, dostępu do wind itp. Najwyżej ocenione zostały obiekty **Areny Legionowo** (4,7) oraz **Park Zdrowia i Siłownia Plenerowa** (4,5). Najniżej **Miejski Ośrodek Kultury** (3,1).

8. Możliwość sprawnego, bezstresowego załatwienia sprawy przez seniora.

Pod względem łatwości obsługi i załatwienia spraw przez seniora najwyżej oceniony został obiekt **Legionowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku** oraz **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych** (4,4). Najniżej budynki **Miejskiego Ośrodka Kultury** (3,3) oraz **Urzędu Poczтового nr 1** (3,5).

9. Dostęp do miejsc odpoczynku w obiekcie.

Obiekty z najwyżej ocenianym dostępem do miejsc odpoczynku to **Park Zdrowia i Siłownia Plenerowa** (4,6) oraz **Sala Widowiskowa w Ratuszu Miejskim i Arena Legionowo** (4,4). Najniżej pod względem możliwości znalezienia miejsc odpoczynku ocenione zostały **Urząd Pocztowy nr 1** oraz **Miejski Ośrodek Kultury** (3,2).

Honorowy patron:

Patron medialny:

10. Dostęp do koszy na śmieci w obiekcie.

Dostęp do koszy na śmieci najwyżej został oceniony w **Sali Widowiskowej w Ratuszu Miejskim, Miejskiej Bibliotece Publicznej, Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych** oraz **Parku Zdrowia i Siłowni Plenerowej** (4,4). Najniżej pod tym względem oceniony został budynek **Miejskiego Ośrodka Kultury** (3,3).

11. Dostęp do toalet w obiekcie.

Budynki z najwyżej ocenianym dostępem do toalet to **Miejska Biblioteka Publiczna** (4,5) oraz **Arena Legionowo i Sala Widowiskowa w Ratuszu Miejskim** (4,4). Bardzo nisko pod względem dostępu do toalet oceniony został budynek **Urzędu Poczтового nr 1** (2,8).

12. Ogólna dostępność tego obiektu dla osób 60+.

Biorąc pod uwagę ogólną dostępność dla osób 60+ powyżej ocenione zostały obiekty **Sali Widowiskowej w Ratuszu Miejskim** (4,5) oraz **Arena Legionowo, Park Zdrowia i Siłownia Plenerowa** oraz **Legionowski Uniwersytet Trzeciego Wieku** (4,4). Najniżej ocenione zostały budynki **Urzędu Poczтового nr 1** (3,4) oraz **Miejskiego Ośrodka Kultury** (3,5).

Honorowy patron:

Patron medialny:

13. Możliwość załatwienia sprawy w tym obiekcie drogą elektroniczną.

Do obiektów, w których możliwość załatwienia sprawy drogą elektroniczną została oceniona najwyżej, należą **Miejska Biblioteka Publiczna (4,8)** oraz **Urząd Miasta i Legionowski Uniwersytet Trzeciego Wieku (4,4)**. Najniżej pod tym względem zostały ocenione **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (3,4)** oraz **Miejski Ośrodek Kultury (3,5)**.

OCENA OBIEKTÓW WEDŁUG WSZYSTKICH KRYTERIÓW ŁĄCZNIE

Biorąc pod uwagę wszystkie omawiane kryteria łącznie to najwyżej ocenianym obiektem okazała się **Arena Legionowo (4,5)**.

Do obiektów, które we wszystkich lub niemal wszystkich kryteriach zostały ocenione powyżej średniej należą: **Miejska Biblioteka Publiczna (4,4)**, **Park Zdrowia i Siłownia Plenerowa (4,4)**, **Sala Widowiskowa w Ratuszu Miejskim (4,4)**, **Urząd Miasta Legionowo (4,3)**, **Legionowski Uniwersytet Trzeciego Wieku (4,3)**, **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (4,2)**, **Starostwo Powiatowe (4,2)**, **NZOZ Legionowo „Stara Przychodnia” (4,1)** oraz **Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa**.

W przypadku pozostałych obiektów ich średnia ocena wyniosła od 3,8 do 3,9. Nie jest to zatem ocena istotnie odbiegająca od średniej 4,0.

Dwa obiekty ocenione najniżej we wszystkich kryteriach to **Miejski Ośrodek Kultury (3,4)** oraz **Urząd Pocztowy nr 1 (3,9)**.

Budynek **Miejskiego Ośrodka Kultury** został dość nisko oceniony niemal we wszystkich kryteriach, szczególnie w przypadku: dostępności połączeń komunikacji publicznej (3,2), wejścia do obiektu dla osób słabo poruszających się na wózkach (3,2), poruszania się po obiekcie (3,1) oraz dostępności miejsc do odpoczynku (3,2). Budynek **Urzędu Poczтового nr 1** został również nisko oceniony w większości kryteriów, szczególnie w przypadku wejścia do obiektu (2,7), dostępności do miejsc odpoczynku (3,2), dostępności do toalet (2,8) oraz możliwości zaparkowania samochodu w okolicy obiektu.

Honorowy patron:

Patron medialny:

OCENA OBIEKTÓW WEDŁUG ICH FUNKCJI

Biorąc pod uwagę przeznaczenie poszczególnych obiektów (Zdrowie i rekreacja, Edukacja i kultura oraz Aktywność obywatelska) nie ma istotnych różnic pomiędzy średnią oceną budynków **łącznie** we wspomnianych 3 grupach. Dla wszystkich budynków z kategorii **Zdrowie i rekreacja** oraz **Edukacja i kultura** średnia wyniosła 4,1; dla budynków z kategorii **Aktywność obywatelska** średnia wyniosła natomiast 4,0. Zestawienia średnich ocen obiektów w poszczególnych grupach przedstawione zostały na kolejnych stronach.

ZDROWIE I REKREACJA

W grupie obiektów **Zdrowie i rekreacja** najwyżej został oceniony budynek **Areny Legionowo** (4,5) oraz **Park Zdrowia i Siłownia Plenerowa** (4,4). Obiekty te we wszystkich kryteriach zostały ocenione powyżej średniej 4,0, jedynie w przypadku Dostępu do toalet w **Parku Zdrowia i Siłowni Plenerowej** średnia ta wyniosła 3,6. Budynek **NZOZ Legionowo „Stara Przychodnia”** również uzyskał średnią ocenę powyżej 4,0. Dwa kolejne obiekty – **Basen „Wodne Piaski”** oraz **Klinika Mediq** – zostały ocenione nieznacznie poniżej 4,0. Ocenę **Basenu „Wodne Piaski”** zaniżyła dość przeciętnie oceniona **Możliwość zaparkowania samochodu** w okolicy obiektu (3,6), podobnie jak w przypadku **Kliniki Mediq** (3,0). W przypadku **Kliniki Mediq** nisko oceniono również **Dostęp do miejsc odpoczynku** w obiekcie. Najniżej oceniony obiekt to **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie**, głównie ze względu na ocenę **Dostępu miejsc do odpoczynku** (3,4) oraz **Dostępu na kosze do śmieci** (3,6).

Honorowy patron:

Patron medialny:

tabela nr 2

Zdrowie i rekreacja	Łatwość dojścia chodnikiem do tego obiektu	Dostępność połączeń komunikacji zbiorowej do badanego obiektu	Możliwość zaparkowania samochodu w okolicy obiektu	Możliwość dojazdu do obiektu rowerem	Czytelność tablic informacyjnych na drzwiach obiektu i w obiekcie	Wejście do obiektu (także dla osób słabo poruszających się i na wózkach)	Poruszanie się po obiekcie (nawierzchnia, windy)	Możliwość sprawnego, bezstresowego załatwienia sprawy przez seniora	Dostęp do miejsc do odpoczynku w obiekcie	Dostęp do koszy na śmieci w obiekcie	Dostęp do toalet w obiekcie	Ogólna dostępność tego obiektu dla osób 60+	Możliwość załatwienia sprawy w tym obiekcie drogą elektroniczną	razem
Arena Legionowo	4,9	4,4	4,5	4,6	4,6	4,5	4,7	4,3	4,4	4,3	4,4	4,4	4,3	4,5
Park Zdrowia i Siłownia Plenerowa	4,7	4,6	4,5	4,8	4,3	4,4	4,5	4,2	4,6	4,4	3,6	4,4	4,1	4,4
NZOZ Legionowo "Stara Przychodnia"	4,3	4,3	3,8	4,1	4,0	4,2	4,2	4,0	3,9	4,0	4,0	4,1	4,1	4,1
Basen "Wodne Piaski"	4,3	4,1	3,6	4,3	3,9	3,9	3,9	3,9	4,0	3,7	3,9	3,7	4,0	3,9
Klinika Mediq	4,4	4,4	3,0	3,7	4,2	4,3	4,2	4,0	3,3	3,8	3,9	3,8	4,0	3,9
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	4,1	4,0	4,2	4,1	3,7	3,8	3,6	3,7	3,4	3,6	3,7	3,7	3,4	3,8
razem	4,4	4,3	3,9	4,3	4,1	4,2	4,2	4,0	3,9	4,0	3,9	4,0	4,0	4,1

EDUKACJA I KULTURA

W grupie obiektów **Edukacja i kultura** najwyżej zostały ocenione budynki **Miejskiej Biblioteki Publicznej (4,4)**, **Sali Widowiskowej w Ratuszu Miejskim (4,4)** oraz **Legionowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku (4,3)**. Nieznacznie poniżej średniej 4,0 ocenione zostało **Muzeum Historyczne (3,9)**. Najniżej oceniony obiekt to **Miejski Ośrodek Kultury (3,4)**, oceniony szczególnie przeciętnie w przypadku Dostępu połączeń komunikacji zbiorowej, Wejścia do obiektu, Poruszania się po obiekcie, Dostępu do miejsc odpoczynku i Dostępu do koszy na śmieci.

tabela nr 3

Edukacja i kultura	Łatwość dojścia chodnikiem do tego obiektu	Dostępność połączeń komunikacji zbiorowej do badanego obiektu	Możliwość zaparkowania samochodu w okolicy obiektu	Możliwość dojazdu do obiektu rowerem	Czytelność tablic informacyjnych na drzwiach obiektu i w obiekcie	Wejście do obiektu (także dla osób słabo poruszających się i na wózkach)	Poruszanie się po obiekcie (nawierzchnia, windy)	Możliwość sprawnego, bezstresowego załatwienia sprawy przez seniora	Dostęp do miejsc do odpoczynku w obiekcie	Dostęp do koszy na śmieci w obiekcie	Dostęp do toalet w obiekcie	Ogólna dostępność tego obiektu dla osób 60+	Możliwość załatwienia sprawy w tym obiekcie drogą elektroniczną	razem
Miejska Biblioteka Publiczna	4,7	4,7	4,3	4,6	4,2	4,5	4,3	4,3	4,2	4,4	4,5	4,3	4,8	4,4
Sala Widowiskowa w Ratuszu Miejskim	4,6	4,7	4,2	4,3	4,3	4,4	4,4	4,2	4,4	4,4	4,4	4,5	4,3	4,4
Legionowski Uniwersytet Trzeciego Wieku	4,5	4,5	3,9	4,5	3,8	4,4	4,4	4,4	4,3	4,2	4,3	4,4	4,4	4,3
Muzeum Historyczne	4,3	3,7	4,1	4,1	4,0	3,8	3,6	4,0	4,1	3,9	3,7	3,9	4,0	3,9
Miejski Ośrodek Kultury	4,0	3,2	3,8	3,7	3,6	3,2	3,1	3,3	3,2	3,3	3,5	3,5	3,5	3,4
razem	4,4	4,2	4,1	4,2	4,0	4,1	4,0	4,1	4,0	4,0	4,1	4,1	4,2	4,1

AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

W grupie obiektów **Aktywność obywatelska** powyżej średniej zostały ocenione kolejno budynki **Urzędu Miasta** (4,3), **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych** (4,2), **Starostwa Powiatowego** (4,2) i **Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko-Własnościowej** (4,1). Nieznacznie poniżej średniej 4,0 oceniony został **Ośrodek Pomocy Społecznej** (3,8). Najniżej oceniony obiekt to **Urząd Pocztowy nr 1** i **Miejski Ośrodek Kultury** (3,5), oceniony przeciętnie niemal we wszystkich kryteriach, szczególnie jeżeli chodzi o możliwość zaparkowania samochodu w okolicy, wejścia do obiektu, możliwości sprawnego załatwienia sprawy przez seniora, dostępu do miejsc odpoczynku i do koszy na śmieci.

tabela nr 4

Aktywność obywatelska	Łatwość dojścia chodnikiem do tego obiektu	Dostępność połączeń komunikacji zbiorowej do badanego obiektu	Możliwość zaparkowania samochodu w okolicy obiektu	Możliwość dojazdu do obiektu rowerem	Czytelność tablic informacyjnych na drzwiach obiektu i w obiekcie	Wejście do obiektu (także dla osób słabo poruszających się i na wózkach)	Poruszenie się po obiekcie (nawierzchnia, windy)	Możliwość sprawnego, bezstresowego załatwienia sprawy przez seniora	Dostęp do miejsc do odpoczynku w obiekcie	Dostęp do koszy na śmieci w obiekcie	Dostęp do toalet w obiekcie	Ogólna dostępność tego obiektu dla osób 60+	Możliwość załatwienia sprawy w tym obiekcie drogą elektroniczną	razem
Urząd Miasta Legionowo	4,7	4,8	3,6	4,1	4,4	4,5	4,4	4,2	4,1	4,1	4,1	4,3	4,4	4,3
Zakład Ubezpieczeń Społecznych	4,3	3,9	4,3	4,3	4,4	4,1	4,2	4,4	4,3	4,4	4,3	4,1	4,3	4,2
Starostwo Powiatowe	4,5	4,3	4,4	4,4	4,4	4,3	4,2	3,9	3,8	4,1	4,1	4,1	4,0	4,2
Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa	4,5	4,2	3,6	4,2	4,2	4,0	4,1	3,7	3,9	4,1	4,2	4,0	4,1	4,1
Ośrodek Pomocy Społecznej	4,2	3,9	3,0	4,4	4,1	3,5	3,6	3,8	3,6	4,0	3,8	3,7	3,8	3,8
Urząd Pocztowy nr 1 w Legionowie (ul. Jagiellońska)	4,2	3,9	3,3	4,1	3,9	2,7	3,5	3,5	3,2	3,6	2,8	3,4	3,9	3,5
razem	4,4	4,2	3,7	4,2	4,2	3,9	4,0	3,9	3,8	4,0	3,9	3,9	4,1	4,0

V. Badanie ankietowe wśród instytucji samorządowych Legionowa.

W ramach badania wysłano również ankietę w wersji elektronicznej do kilkunastu instytucji i urzędów samorządowych miasta Legionowo. Celem tej części badania było ustalenie:

- które z instytucji i urzędów posiadają osobne wewnętrzne uregulowania dotyczące realizacji zadań w zakresie pomocy seniorom.
- czy i jakie działania związane z rozpoznawaniem potrzeb seniorów prowadzą poszczególne instytucje i urzędy.

Na ankietę odpowiedziało 7 instytucji i urzędów:

1. KZB Legionowo sp. z o.o.
2. Miejska Biblioteka Publiczna w Legionowie.
3. Miejski Ośrodek Kultury w Legionowie.
4. Muzeum Historyczne.
5. Straż Miejska.
6. Referat Strategii i Funduszy Zewnętrznych Urzędu Miasta Legionowo.
7. Referat Kultury i Współpracy Urzędu Miasta Legionowo.

Honorowy patron:

Patron medialny:

Jedyną instytucją posiadającą osobną dokumentację wewnętrzną, zawierającą uregulowania lub strategię dotyczącą realizacji zadań w zakresie postępowania wobec seniorów jest Straż Miejska (Plan Pracy Straży Miejskiej zatwierdzony przez Prezydenta Miasta Legionowo). Pozostałe instytucje takiej dokumentacji nie posiadają, bądź to z powodu braku takiej potrzeby, bądź to z tego powodu, że realizują one zadania własne, niezwiązane bezpośrednio z działaniami wobec seniorów (np. KZB Legionowo) lub regulowane przez podmioty zewnętrzne (np. Miejska Biblioteka Publiczna). Działania, których celem jest rozpoznanie potrzeb seniorów, prowadzą dwie instytucje. Urząd Miasta (Referat Strategii i Funduszy Zewnętrznych) współpracuje w tym celu z Klubem Seniora+, analizując otrzymywane dane na omawiany temat. Muzeum Historyczne współpracuje z kolei z Legionowskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku oraz gromadzi statystki odwiedzin placówki (w tym również badanie opinii i potrzeb) przez osoby z grupy senioralnej.

Do potrzeb seniorów w Legionowie dostrzeganych przez poszczególne instytucje należą:

1. Działania ograniczające wykluczenie cyfrowe (Miejska Biblioteka Publiczna i Muzeum Historyczne), organizacja zajęć obsługi komputera i korzystania z Internetu (Urząd Miasta Legionowo).
2. Organizacja zajęć integracyjnych dla seniorów, przeciwdziałania poczuciu samotności oraz izolacji wywołanej pandemią COVID (Miejska Biblioteka Publiczna, Urząd Miasta, Muzeum Historyczne).
3. Nauka języków obcych oraz organizacja innych zajęć artystycznych, kulturalnych itp. (Miejska Biblioteka Publiczna, Miejski Ośrodek Kultury, Urząd Miasta).
4. Rehabilitacja, organizacja zajęć ruchowych i konsultacje z psychologiem (Urząd Miasta).

Honorowy patron:

Patron medialny:

Poszczególne instytucje w ciągu ostatnich dwóch lat podejmowały następujące działania wspierające seniorów.

1. Miejska Biblioteka Publiczna: współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ludzi starszych oraz wspieranie organizacji porządkowych i wolontariatu seniorów.
2. Miejski Ośrodek Kultury: świadczenia rehabilitacyjne, prowadzenie klubów seniora, organizacja imprez kulturalnych oraz wspieranie instytucji edukacyjnych dla seniorów (np. Uniwersytet Trzeciego Wieku).
3. Urząd Miasta: poradnictwo psychologiczne, świadczenia rehabilitacyjne, organizacja zajęć rekreacyjnych, prowadzenie klubów seniora, wspieranie organizacji pozarządowych i wolontariatu seniorów, organizacja kursów i szkoleń dla seniorów, warsztaty kulinarne dla seniorów, paczki świąteczne.
4. KZB Legionowo: organizacja zajęć rekreacyjnych, wprowadzenie specjalnych taryf dla seniorów na pływalni „Wodne Piaski”, wspieranie Legionowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku poprzez udostępnianie pomieszczeń na siedzibę Uniwersytetu na korzystnych warunkach najmu.
5. Muzeum Historyczne: organizacja działań na rzecz integracji ludzi starszych z lokalnym środowiskiem, współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ludzi starszych, organizacja imprez kulturalnych, wspieranie instytucji edukacyjnych dla seniorów (np. Uniwersytet Trzeciego Wieku), odwiedziny osób, które nie mogą opuścić mieszkania, udział w ogólnopolskiej akcji „Weekend seniora z kulturą”, wydarzenia muzealne.
6. Straż Miejska: organizacja kursów i szkoleń dla seniorów w zakresie zapewnienia ich bezpieczeństwa.

Honorowy patron:

Patron medialny:

VI. Wnioski i rekomendacje.

Wnioski.

Do najważniejszych problemów mieszkańców 60+ Legionowa wskazywanych przez nich samych i przez instytucje, które wzięły udział w badaniu należą:

1. Narastające poczucie izolacji wywołane przedłużającym się stanem pandemii COVID, niewystarczająca integracja z osobami z własnej grupy wiekowej jak i młodszymi pokoleniami. Lęk i frustracja wywołana stanem pandemii wymieniane są zarówno przez uczestników badania ankietowego jak i uczestników Zogniskowanych Wywiadów Grupowych (Kawiarenki konsultacyjne).
2. Również z odpowiedzi uczestników obydwu wspomnianych badań można wnioskować o niezbyt wysokiej aktywności kulturowej i obywatelskiej seniorów, często powiązanej z niechęcią lub niewystarczającą motywacją do podejmowania takich aktywności; wynika to zarówno z przyzwyczajaniem się do stanu izolacji, jak również brakiem wystarczającej wiedzy na temat oferty rekreacyjnej, kulturowej i prospołecznej skierowanej specjalnie do grupy senioralnej.
3. Zbyt niska dbałość o profilaktykę zdrowotną; większość uczestników badania ankietowego odwiedza lekarza dopiero wtedy kiedy coś im faktycznie dolega, rzadziej w celach profilaktycznych/kontrolnych.

Honorowy patron:

Patron medialny:

4. Wykluczenie cyfrowe dotyczące części seniorów, zwłaszcza tych najstarszych; efektem wykluczenia cyfrowego może być np. niemożność do aktywności kulturowej lub kształcenia za pomocą technik zdalnych; najstarsi seniorzy częściej załatwiają sprawy urzędowe stacjonarnie, „na miejscu”, podczas gdy nieco młodszy czynią to przez Internet, nie wychodząc z domu.
5. Poczucie deficytów kulturowych, niewystarczającej integracji społecznej jest wspólne dla wszystkich badanych grup wiekowych. Motywacja do zmiany tego stanu rzeczy może być jednak różna w zależności od wieku seniora i/lub miejsca jego zamieszkania; wraz z wiekiem lub zamieszkiwaniem z dala od „centralnych” ośrodków miasta maleje i chęć opuszczania swojego miejsca zamieszkania.
6. Na podstawie odbytych Spacerów Wirtualnych można stwierdzić, że generalnie obiekty użyteczności publicznej w Legionowie są na ogół dostępne i funkcjonalne dla seniorów. Pewnej poprawy w tym zakresie wymagają Miejski Ośrodek Kultury oraz Urząd Poczty na ul. Jagiellońskiej.
7. Jak wynika z ankiet odesłanych przez instytucje i urzędy, Miasto Legionowo nie dysponuje osobnym dokumentem, który zawierałby strategię dotyczącą realizacji zadań w zakresie szeroko rozumianej polityki senioralnej.
8. Nie znaczy to, że poszczególne instytucje i urzędy nie realizują takich działań; przykładami są między innymi Muzeum Historyczne, Miejski Ośrodek Kultury oraz Urząd Miasta. Pojawia się jednak pytanie, czy działania te nie wykraczają poza niezbędne minimum; zresztą sami respondenci z niektórych instytucji (Miejska Biblioteka Publiczna) przyznają, że poziom zaspokojenia wybranych potrzeb seniorów jest niewystarczający. Wydaje się nie być przypadkiem to, że blisko połowa instytucji, do których została wysłana ankieta diagnostyczna w formie elektronicznej, na nią nie odpowiedziała.

Rekomendacje.

1. Jednym z najważniejszych działań podejmowanymi wraz ze zmniejszającym się stanem zagrożenia pandemią COVID, powinny być te związane z szeroko rozumianą reintegracją społeczną seniorów; umożliwienie im uczestnictwa w spotkaniach integracyjnych, imprezach rekreacyjnych, wycieczkach turystycznych i wydarzeniach kulturowych itp. w których wartością samą w sobie będą również same spotkania z rówieśnikami.
2. Nie wszystkie z takich działań muszą być organizowane przez centralne urzędy miasta (Miejski Ośrodek Kultury, Muzeum Historyczne itp.). Część seniorów, zwłaszcza starszych i mieszkających z dala od centralnych ośrodków miasta, chętniej brałaby udział nawet w mniejszych zdarzeniach, ale organizowanych na poziomie lokalnym/sąsiedzkim (mogą to być nawet nieformalne spotkania towarzyskie połączone z jakąś aktywnością edukacyjną lub kulturową). Do części seniorów należy również trafiać bezpośrednio, do ich miejsc zamieszkania (jak czyni to już Muzeum Historyczne). To może być też ciekawe wyzwanie dla animatorów kulturalnych/edukacyjnych wywodzących się z legionowskiego wolontariatu.
3. Konieczne jest zwiększanie wśród legionowskich seniorów świadomości profilaktyki zdrowotnej i odwiedzin u lekarza nie tylko kiedy jest to niezbędne, ale również w celach kontrolnych.
4. W ofercie kursów i szkoleń dla seniorów bardzo przydatne byłoby umieszczenie zajęć związanych z obsługą komputera i korzystania z Internetu, ponieważ poziom wykluczenia cyfrowego w najstarszych grupach wiekowych jest relatywnie wysoki.

5. Wydaje się, że instytucją, którą można efektywniej zaangażować w działania wobec seniorów jest Legionowski Uniwersytet Trzeciego Wieku. Instytucja ta jest rozpoznawalna przez stosunkową dużą liczbę uczestników badania ankietowego, wskazywana jest również najczęściej jako ta, w której zajęciach i kursach chcieliby brać udział seniorzy zainteresowani swoim dalszym rozwojem i kształceniem.

6. Wskazane jest rozważenie, czy nie byłoby zasadne opracowanie przez Miasto Legionowo dokumentu zawierającego strategię polityki senioralnej, w której ujęta byłaby również rola i zadania innych instytucji miejskich. Chociaż część instytucji podejmuje działania skierowane do seniorów, to dyskusyjne jest, czy obecnie są to działania należycie skoordynowane. Z całą pewnością natomiast potrzebne jest docieranie do większej grupy seniorów z kompleksową informacją o ofercie prozdrowotnej, rekreacyjnej i kulturowej przeznaczonej do tej właśnie grupy.

Opracowanie raportu:

Wiesław Zając

Honorowy patron:

Patron medialny:

VII. Załączniki do Raportu.

1. Załącznik nr 1. Kwestionariusz ankiety. Legionowianie 60+. Diagnoza problemów i potrzeb mieszkańców Legionowa 60+.
2. Załącznik nr 2. Kwestionariusz ankiety dla instytucji samorządowych Legionowa.
3. Załącznik nr 3. Kwestionariusz ankiety. Wirtualny spacer badawczy. Zdrowie i rekreacja.
4. Załącznik nr 4. Kwestionariusz ankiety. Wirtualny spacer badawczy. Edukacja i kultura.
5. Załącznik nr 5. Kwestionariusz ankiety. Wirtualny spacer badawczy. Aktywność obywatelska.
6. Załącznik nr 6. Scenariusz wywiadu FGI. Kawiarenki. Zdrowie i rekreacja.
7. Załącznik nr 7. Scenariusz wywiadu FGI. Kawiarenki. Edukacja i kultura.
8. Załącznik nr 8. Scenariusz wywiadu FGI. Kawiarenki. Aktywność obywatelska.

Honorowy patron:

Patron medialny:

